

กัญชาเพื่อยกระดับการสำนึก: มุมมองเชิงวิพากษ์

(Cannabis for Enhancement of Consciousness: A Critical Perspective)

ผศ.ดร.ชัชชัย คุ่มทวีพร¹

[Received: Revised: Accepted:]

พระผู้เป็นเจ้า ผู้เป็นมกุฏของข้าฯ กาลครั้งหนึ่ง มีชายคนหนึ่งอาศัยอยู่ในเมืองหนึ่ง เขาเป็นชาวประมงโดยการค้าขาย และเป็นผู้เสพกัญชาโดยอาชีพ เมื่อใดก็ตามที่เขาได้รับค่าจ้างรายวัน เขาจะใช้เงินเพียงเล็กน้อยซื้ออาหาร และส่วนที่เหลือทั้งหมดซื้อสมุนไพรเฮฮาที่สกัดเป็นสารกัญชาในปริมาณที่เพียงพอ เขาเสพกัญชาวันละสามครั้ง หนึ่งครั้งตอนเช้าในขณะที่ท้องว่าง หนึ่งครั้งตอนเที่ยง และอีกครั้งตอนพระอาทิตย์ตก ดังนั้นเขาจึงไม่เคยพลาดที่จะมีความสุขอย่างฟุ่มเฟือย ถึงกระนั้นเขาก็ยังทำงานค่อนข้างหนักในการตกปลา แม้ว่าบางครั้งจะใช้วิธีที่ผิดปกตินัก

Tale of the Two Hashish Eaters.

Arabian Nights.

‘กัญชาสามารถช่วยให้คุณผ่านช่วงเวลาที่ไม่มีความสุขได้ดีกว่าเงินที่จะพาให้คุณผ่านช่วงเวลาที่ไม่มีความสุข’

The Freak Brothers.

บทคัดย่อ

งานวิจัยเชิงเอกสารชิ้นนี้มุ่งศึกษาประเด็นปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกัญชา เช่น การใช้ทางการแพทย์ นันทนาการ การยกระดับสำนึก ปัญหาเกี่ยวข้องกับด้านกฎหมาย แต่บทความนี้เสนอผลการศึกษาด้านการยกระดับสำนึกที่เกิดจากการใช้กัญชา จิตของมนุษย์ภาวะปรกติถูกหล่อหลอมให้ยอมรับความเป็นเหตุผลแบบวิทยาศาสตร์ และแนวคิดแบบประโยชน์นิยม ทำให้มีกรอบการคิดอันจำกัด การใช้กัญชาอย่างมีสติและเป้าหมายเพื่อยกระดับสำนึก สามารถปลดปล่อยจิตแห่งเหตุผลให้เกิดจินตนาการ มุมมองและความคิดใหม่ๆ ที่ถูกกดทับไว้ ทำให้เราสามารถจินตนาการนอกกรอบวิสัยทัศน์ คีตกรสามารถสรรค์สร้างดนตรี นักประพันธ์สามารถนิพนธ์นวนิยายที่มีความเป็นอมตะ นักปรัชญาสามารถแก้ปริศนาทางปัญญา แม้กระทั่งนักวิทยาศาสตร์ก็ยังสามารถสร้างแนวคิดและมุมมองใหม่ๆ ได้ มิใช่ว่า ทุกความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการใช้กัญชาเป็นภูมิปัญญาที่ผิดพลาดไม่ได้ ตรงกันข้ามทุกความคิดที่เกิดขึ้นสามารถนำมาตรวจสอบ พิเคราะห์วิจารณ์ และมีเพียงบางความคิดสามารถนำมาประกอบสร้างกับความรู้ ความเข้าใจในภาวะจิตปรกติได้ ประเด็นสำคัญก็คือ ‘บางความคิด’

¹ ภาควิชามนุษยศาสตร์ วิทยาลัยศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

เหล่านี้ไม่สามารถค้นพบในภาวะจิตปกติได้ ข้อวิจารณ์ว่า ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดขึ้นเมากัญชา เป็นสิ่งไร้เหตุผลหรือภาวะจิตวิปลาส เป็นเหตุผลบกพร่องเพราะวิจารณ์ที่มาของความคิด แต่ไม่ได้ ประเมินตัวความคิดนั้น จากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า การใช้กัญชาอย่างมีสติและมีเป้าหมายเพื่อยกระดับสำนึกผู้สามารถสร้างสรรค์ความคิดใหม่และนำมาซึ่งความก้าวหน้าทางปัญญาได้

Abstract

This documentary research focuses on several issues related to marijuana, such as medical use, recreation, consciousness enhancement and legal issues. However, this paper presents the results of a study on the consciousness enhancement caused by cannabis use. The normal human mind is forged to accept rationality, as the result of scientific reasoning and the concept of utilitarianism, that limits the frame of mind. Mindful and purposeful use of cannabis to enhance consciousness is able to release the rational suppressed mind and create imagination, new perspectives and ideas. As a consequence, immortal works are created in poetry, music, novels, and etc. Philosophers can solve intellectual puzzles and scientists can also create new ideas and perspectives. Not every creativity generated by cannabis use is infallible wisdom; on the contrary, every idea that arises should be examined, critically criticized and only some ideas can be attributed to knowledge and understanding when the mind is in normal state. The point is that some of these 'thoughts' cannot be discovered in the normal state of mind. Criticism of the idea that creativity which arises while intoxicated with marijuana is illogical or insanity. It is a fallacy because it criticizes the origin of the idea but not assesses the validity of that idea. From the study, it can be concluded that the optimal and aimful use of cannabis to enhance consciousness can create new ideas and bring about intellectual advancement.

คำสำคัญ

การใช้ทางการแพทย์, การยกระดับสำนึก, กัญชา, วัฒนธรรมกัญชา, การเมา ภาวะสติแตก

บทนำ

สถานการณ์กัญชาและการเปิดม่านมายาแห่งความหวาดกลัว

ตัวเลขจากองค์การอนามัยโลก (WHO) รายงานว่า (ตัวเลขประมาณปี 2010) ประชากรทั่วโลกกว่า 147 ล้านคนใช้กัญชาเป็นประจำ ในรายงานยาเสพติดโลก 2020 (UNODC: 6) ให้ข้อมูลว่า ปี ค.ศ. 2018 มีผู้ใช้กัญชาประมาณ 192 ล้านคน (เพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 30.61) และพื้นที่ที่ตัวเลขเพิ่มสูงสุดอยู่ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น สหรัฐอเมริกา ยุโรปตะวันตก และออสเตรเลีย ซึ่งเป็นประเทศที่ระบบทุนนิยมเจริญก้าวหน้าที่สุด หากกัญชาเป็นเครื่องมือสำหรับการหลบหนีจากการเผชิญหน้ากับปัญหาชีวิต (ตามคำกล่าวหาของผู้คัดค้านการใช้กัญชา) แล้ว เราควรเห็นตัวเลขผู้ใช้กัญชาเพิ่มสูงสุดในประเทศด้อยพัฒนา ทว่ากลับเป็นตรงกันข้าม ตัวเลขผู้ใช้กัญชาเพิ่มสูงสุดในประเทศทุนนิยมตะวันตก (Thorsby, 2010, p. 146)

นายแพทย์ กรินสปูน (Lester Grinspoon) รู้สึกไม่พอใจที่เยาวชนใช้กัญชาเพิ่มมากขึ้นทั้งที่รัฐบาลประกาศว่า กัญชาเป็นสิ่งอันตราย เขาจึงพยายามทบทวนวรรณกรรมทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์ เพื่อต้องการเปลี่ยนความเชื่อผิดๆ ของเยาวชน แต่กลับพบว่า คำสอนเกี่ยวกับกัญชาเกือบทั้งหมดวางอยู่บนความหวาดกลัวมากกว่าหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ นั่นคือตัวเขาเองและคนส่วนใหญ่ถูกรัฐบาล ‘ล้างสมอง’ เขาจึงศึกษาสมบัติต่างๆ ทางจิตเภสัชวิทยา (Psychopharmacological Properties) ของกัญชา และพบว่า กัญชามีอันตรายต่อมนุษย์น้อยกว่าแอลกอฮอล์และยาสูบ ดังนั้นจึงไม่มีผลทางจิตเภสัชวิทยาใดๆ ของกัญชา ที่ทำให้คนอเมริกันสมควรถูกจับปีละกว่า 300,000 คน (ปัจจุบันกว่า 900,000 คน)/ปี (Grinspoon, 1971)

ตำนานโรควิตกจริตกัญชา (Cannabinophobia) ของฝูงชน อาจเทียบได้กับ ‘ความคลั่งทิวลิป’² (Tulipmania) หรือการล่าพ่อ/แม่มด (Witch Hunts) ในยุคก่อน ตำนานนี้สร้างขึ้นโดย ฮานสลินเจอร์ (Harry J. Anslinger) ผู้ได้นายว่า ‘จักรพรรดิแห่งกัญชา’ (The First Drug Czar) หรือ ‘ผู้โยนบาปให้กัญชา’ ซึ่งในเพลง ‘กัญชาชน’³ เล่าว่า หลังจากการห้ามเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สิ้นสุดลงใน ปี 1933 ทำให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ปปส.) ถูกตัดงบประมาณลงอย่างมหาศาล เคราะห์ร้ายก็ย้ายมาลงที่กัญชา ฮานสลินเจอร์ ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้า ปปส. มาตั้งแต่ปี 1930 เขาไม่เคยแสดงความสนใจเรื่องกัญชามาก่อนเลย แต่

² คลั่งทิวลิป (Tulipomania) เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างยุคทองของเนเธอร์แลนด์ เมื่อเกิดการตั้งราคาสัญญาการค้าขายหัวทิวลิปสายพันธุ์ใหม่กันอย่างสูงผิดปกติ จนถึงจุดสูงสุดก่อนที่ราคาจะตกฮวบลงมาอย่างฉับพลัน (วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี)

³ <https://www.facebook.com/legalizethailand/photos/harry-j-anslinger-ผู้โยนบาปให้กัญชาหลังจากการห้ามเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สิ้นสุดลง/310534945760565/>

จู่ๆ ในปี 1934 กลับเริ่มรณรงค์ทำสงครามกับกัญชาอย่างหนัก มีการลงหนังสือพิมพ์โจมตีกัญชาอย่างรุนแรง เช่น 'Marijuana: The devil's weed with roots in hell' (กัญชา พืชปีศาจที่กำเนิดจากนรก) และ 'Marijuana: The assassin of youth' (กัญชา ฆาตกรรมเยาวชน) นอกจากนี้เขายังได้ออกรายการวิทยุ โจมตีกัญชาอย่างต่อเนื่อง และทำภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์ เสนอภาพคนใช้กัญชาแล้วแสดง ความรุนแรงต่างๆ ภาพการเมาแล้วคลั่งคลั่ง ซึ่งบิดเบือนไปจากความจริง ในที่สุดเขาได้รับชัยชนะอย่างเด็ดขาดในปี 1937 เมื่อรัฐสภาอเมริกันผ่านกฎหมายห้ามใช้กัญชาอย่างสมบูรณ์ ผลที่ตามมาคือแรงกระเพื่อมจากกฎหมายนี้มีผลไปเกือบทั่วโลก (รวมทั้งประเทศไทยด้วย)

ภายหลังมีการเปิดเผยว่า อานสลิเนอร์ ได้รับเงินมหาศาลสนับสนุนการรณรงค์ต่อต้านกัญชา ทั้งจากภาครัฐ บริษัทผู้ผลิตแอลกอฮอล์ บริษัทกระดาษ และบริษัทผลิตสิ่งทอ ที่ล้วนแล้วแต่มีกัญชาเป็นศัตรูทางเศรษฐกิจ และการรณรงค์ต่อต้านกัญชาก็มิได้มีการศึกษาถึงผลกระทบหรือโทษของกัญชาแต่อย่างใด ในสถานการณ์นี้ กัญชาจึงเป็นแค่เหยื่อความโลภของจักรพรรดิแห่งกัญชา และคนทั่วโลกที่เป็น 'ติ่ง' ของอเมริกาก็กลายเป็นเหยื่อไปด้วย นายแพทย์ กรินสปูน สรุปสถานการณ์ปัจจุบันว่า คนนับล้านในอเมริกา 'ตาสว่าง' ในเรื่องกัญชาแล้ว แต่ฝูงชนส่วนใหญ่ยังคงเชื่อมายาของตำนานโรคจิตกจิตกัญชา

นวนิยายกำเนิดความเลวร้ายของกัญชาน่าจะเริ่มต้นที่ถ้อยคำโอ้อวดในกระแสวรรณกรรมโรแมนติกฝรั่งเศสของนักประพันธ์ เช่น Théophile Gautier, Charles Baudelaire สมาชิกของชมรม Le Club des Haschischins และรวมถึง Bayard Taylor และ Fitz Hugh Ludlow เขาพบว่า ถ้อยคำโอ้อวดภายใต้ฤทธิ์สารกระตุ้นในกัญชากลายเป็นที่มาของการออกกฎหมายโดยจินตนาการ (มีใช้หลักฐานทางการแพทย์หรือวิทยาศาสตร์) ที่จักรพรรดิแห่งกัญชาใช้ผลักดันจนรัฐสภาอเมริกันผ่านกฎหมายห้ามใช้กัญชา (Jacquette. 2010: 8)

ปี 1967 กรินสปูนต้องการเขียนงานเกี่ยวกับผลเสียของกัญชาที่มีเหตุผลแบบภววิสัยและสอดคล้องกับหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ เขาคิดว่า หากมีงานเขียนที่มีข้อมูลครบถ้วนอาจเปลี่ยนทัศนคติของเยาวชนได้ แต่จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับกัญชา เขาพบว่าการศึกษเกี่ยวกับกัญชาทั้งหมดมีเพียงมิติเดียวคือพิษของกัญชา (และไม่มิติต่ออื่นๆ ของการใช้กัญชาเลย) กรินสปูน เล่าว่า จากการอ่านวรรณกรรมจำนวนมาก เขาเริ่มสงสัยความเข้าใจที่เขามีต่อกัญชา ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องหลอกลวง (นิยาย) การฝึกฝนด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์กลับไม่สามารถป้องกันเขาจากการเชื่อข้อมูลผิดๆ นี้ได้ เขาเป็นเหยื่อของการรณรงค์ที่บิดเบือนข้อมูล และยังมีส่วนในการสร้างเสริมความเชื่อผิดๆ นั้นด้วย

ในปีนั้นเอง บุตรชายคนเล็กของ กรินสปูน ป่วยเป็นโรค *Lymphocytic leukemia* แบบเฉียบพลัน และพบว่าอาการป่วยดีขึ้นอย่างอัศจรรย์ด้วยการใช้กัญชา เขาจึงทุ่มเทศึกษาประโยชน์ทางคลินิกและทางวิทยาศาสตร์

ของกัญชาอย่างจริงจังมากขึ้น เพื่อจะ ‘ไถ่บาป’ ความผิดพลาดของเขา เขาได้เขียนบทความขนาดยาวเพื่อเผยแพร่ความคิดนี้ ลงในวารสาร *International Journal of Psychiatry* (ซึ่งปัจจุบันได้ยุติการดำเนินการแล้ว) และเขียนบทความขนาดสั้นลงเป็นบทนำในวารสาร *Scientific American* ฉบับเดือนธันวาคม 1969 และบทความหลังนี้ได้รับความสนใจอย่างมากจากผู้อ่าน หลังจากนั้นหนึ่งสัปดาห์ รองผู้อำนวยการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดแนะนำให้เขาเขียนหนังสือเกี่ยวกับกัญชา ในที่สุด กรินสปูนก็ได้มีการพิมพ์หนังสือ *Marihuana Reconsidered* ขึ้นในปี 1971

ต่อมาในปี 1993 กรินสปูน ได้พิมพ์ *Marijuana, the Forbidden Medicine* โดยประกาศว่า กัญชาเป็นยาอันตรายและปราศจากพิษใดๆ (Toxicity) มีศักยภาพด้านการแพทย์หลากหลายด้าน และหากใช้ทดแทนยาที่ใช้กันอยู่จะมีค่าใช้จ่ายที่น้อยกว่า (Grinspoon. 1993) กรินสปูน เริ่มใช้กัญชาในปี 1973 และพบว่า กัญชาเป็นจุดเปลี่ยนหนึ่งที่สำคัญของชีวิตของเขา จนบุตรของเขา (ดาวิด) เรียกช่วงก่อนใช้กัญชาว่า ‘ยุคก่อนกัญชา’ (BC-Before Cannabis) และช่วงหลังการใช้กัญชาว่า ‘ยุคหลังกัญชา’ (AD-After Dope)

กรินสปูน พบว่า ยิ่งศึกษากัญชามากขึ้น เขายิ่งเห็นคุณค่าของกัญชาเพิ่มมากขึ้น และสรุปว่า กัญชาอาจไม่ปราศจากผลเสีย แต่ผลเสียของกัญชามีได้อยู่ที่สมบัติทางจิตเภสัชวิทยาของกัญชา แต่อยู่ที่ผลในทางสังคมและกฎหมายที่วางอยู่บนความเชื่อผิดๆ มากกว่า

ความสัมพันธ์ทางสรีรวิทยาระหว่างกัญชากับมนุษย์

ข้อมูลจากการศึกษาพบว่า โดยธรรมชาติแล้วร่างกายมนุษย์สามารถสร้าง ‘เอนโดแคนนาบินอยด์’ (Endocannabinoid) และระบบที่เรียกว่า ‘ระบบกัญชาในร่างกาย’ (Endocannabinoid system) เพื่อรักษาภาวะสมดุล ซึ่งหมายถึงการควบคุมความเจ็บปวด ความอยากอาหาร การนอนหลับ การอักเสบ และการเผาผลาญของเซลล์ รวมถึงวงจรชีวิตของเซลล์ และในทำนองเดียวกับที่พืชกัญชามี ‘พฤกษวิวัฒน์’ (Botanical Evolution) มานานกว่าล้านปี จนอาจดูเหมือนว่า มนุษย์และกัญชาถูกสร้างมาเพื่อกันและกัน (Jacquette. 2010: 1)

มนุษย์ใช้กัญชาเพื่อต้องการสาร *Active THC* (Tetrahydrocannabinol) จากกัญชาเข้าสู่กระแสโลหิต จากนั้นสารนี้จะไปสู่เซลล์ประสาทในสมองที่มี ‘ตัวรับแคนนาบินอยด์’ (Cannabinoid Receptors) หรือ ‘ตัวรับสารกัญชา’ (แม้ว่า Endocannabinoid ไม่ใช่สารเดียวกับ Cannabis แต่อยู่ในตระกูลคล้ายกัน การตั้งชื่อ ‘ตัวรับ’ เกิดจากการพบว่า Cannabis สามารถมาออกฤทธิ์กับตัวรับ Receptor ชนิดนี้ในสมองได้ จึงยืมชื่อมาใช้)

และที่ Glia Cell ที่ช่วยการทำงานของเซลล์ประสาท รวมถึง Immune Cells ที่เกี่ยวกับภูมิคุ้มกัน ซึ่งเซลล์เหล่านี้วิวัฒนาการขึ้นในสัตว์เลือดอุ่นหลายชนิด (Species)

งานวิจัยเกี่ยวกับสารแคนนาบินอยด์หรือเรียกสั้นๆ ว่า ‘สารกัญชา’ (Cannabinoid) และเซลล์ประสาทรับสารกัญชา (Cannabinoid Receptor) สนับสนุนว่า การใช้กัญชามีประโยชน์ในการรักษาสมดุลในร่างกาย สารกัญชามีส่วนสร้างระบบที่ช่วยการทำงานของหัวใจและหลอดเลือดหัวใจ ระบบต่อมไร้ท่อ ระบบย่อยอาหาร ระบบขับถ่าย การประสานการทำงานของกล้ามเนื้อและกระดูกในร่างกาย (Robert Melamede, 2005 cited in Hathaway & Sharpley. 2010: 51) สารกัญชาเป็น ‘ตัวปกป้องเซลล์ประสาท’ (Neuroprotective Agent) จากการตาย การหยุดทำหน้าที่ หรือระบบประสาทเสื่อม (Neurodegeneration) เช่น โรคปลอกประสาทเสื่อมแข็ง (Multiple Sclerosis) โรคภูมิคุ้มกันตนเอง (Autoimmune Diseases) โรคระบบประสาทส่วนกลางซึ่งเกิดจากการขาดสารเอนโดแคนนาบินอยด์ (Endocannabinoid) กลุ่มอาการนี้เรียกว่าการขาดเอนโดแคนนาบินอยด์ทางคลินิก (Endocannabinoid Deficiency Syndrome) หรือ CECD (Clinical Endocannabinoid Deficiency) ดังนั้นการใช้กัญชาจึงช่วยผู้ป่วยจากอาการโรคต่างๆ ที่กล่าวมา

ศักยภาพของกัญชาขึ้นอยู่กับกระบวนการผลิต (Clack. 2010: 96) อธิบายว่า ประสบการณ์การใช้กัญชาขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของสารกระตุ้นที่แรงที่สุดในกัญชาคือ เดลตา-9-เตตราไฮโดรแคนนาบินอล (delta-9-tetrahydrocannabinol -THC) ผลิตภัณฑ์ที่รวมใบกัญชาทั้ง 2 เพศจะมี THC น้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์จัดเป็น ‘กัญชาเกรดต่ำ’ (Low-grade Marijuana) ส่วนยอดของช่อดอกกัญชาในต้นตัวเมียที่ป้องกันการผสมเกสรตัวผู้ (บางครั้งเรียก ซินเซมีย่า Sinsemilla) จะให้ THC ระหว่าง 4-8 เปอร์เซ็นต์ จัดเป็นกัญชาเกรดดี (High-grade Marijuana) ส่วนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดคือ น้ำมันกัญชา (Hash Oil) จะมี THC สูงถึง 70 เปอร์เซ็นต์ ระดับความเข้มข้นของ THC ขึ้นอยู่กับความแก่ (Maturation) ของต้นกัญชาขณะเก็บเกี่ยว สารนี้พบอยู่ในน้ำยาง (Resin) ของต้นกัญชา ซึ่งมีความเข้มข้นที่สุดในดอกกัญชาโดยเฉพาะขณะที่ดอกบานที่สุดจะมี THC ในระดับสูงสุดด้วย หากเก็บเกี่ยวหลังจากนี้สารกระตุ้นในกัญชาจะลดลง และเพิ่มความเป็นสารระงับประสาท จึงสรุปได้ว่า กัญชาที่เก็บเกี่ยวขณะดอกบานที่สุด (ก่อนการผสมเกสร) หรือ Peak-harvested Marijuana จะทำให้ ‘สติแตก’ (Stoned) และกัญชาที่เก็บเกี่ยวหลังจากนั้น (Late-harvested Marijuana) จะทำให้ ‘เมา’ (High) (ซึ่ง ‘สติแตก’ และ ‘เมา’ จะกล่าวถึงข้างหน้า) (Clack. 2010: 96)

ข้อถกเถียงเกี่ยวกับกัญชา

มีข้อสังเกตว่า (Grinspoon. 2010: 30) การถกเถียงอย่างเผ็ดร้อนเกี่ยวกับกัญชาในสหรัฐอเมริกาหลังไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ การให้ทุนอย่างท่วมท้นในงานวิจัย บทความ และกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการออกกฎหมายมุ่งประเด็นเรื่องโทษของกัญชาเป็นหลัก อาจกล่าวได้ว่าวิวัฒนาการที่ยาวนานกว่า 65 ปีมีเฉพาะช่วงหลังเท่านั้นที่มีเพียงประเด็นเรื่องประโยชน์ทางการแพทย์ของกัญชา ส่วนประโยชน์ด้านอื่น (Non-Medicinal Uses) นั้นไม่มีเลย ประเด็นทั้งหมดที่พบเกี่ยวข้องกับโทษของกัญชาและสังคมควรจัดการกับปัญหาที่เกิดจากกัญชาอย่างไรเท่านั้น

มีประมาณการว่า (ปี 2010) คนอเมริกันกว่า 100 ล้านคนเคยใช้กัญชา และมากกว่า 10 ล้านคนในจำนวนนั้นใช้เป็นประจำ พวกเขาแบกรับความเสี่ยงต่อการสับสนประมาทหรือถูกกักขัง และ 90 เปอร์เซ็นต์เป็นผู้ถูกจับเพราะครอบครองกัญชา รัฐบาลอนุญาตให้ยัทธิแพทย์ผู้ครอบครองกัญชาได้ พวกเขาต้องเสียเงินจำนวนมากในการต่อสู้คดี โดยอาจถูกไล่ออกจากงาน และที่เลวร้ายที่สุดอาจไปจบลงที่กรงขัง ทั้งหมดนี้ล้วนมาจากความเชื่อว่กัญชาเป็นสิ่งชั่วร้ายและผู้ที่ใช้กัญชาไม่ใช่เพราะเหตุทางการแพทย์เป็นผู้ชั่วร้าย และแม้กระทั่งการใช้กัญชาเพราะการแพทย์ยังถูกตั้งข้อสังเกตว่า อาจเป็นการส่งสัญญาณที่ผิดให้กับประชาชน (Grinspoon. 2010: 31)

กรินสปูนกล่าวว่า รัฐบาลปฏิเสธการรับรู้คุณค่าของกัญชา แต่ประชาชนหลายล้านกลับพบคุณค่าที่หลากหลายของกัญชาจากประสบการณ์ต่างๆ ของพวกเขา และเป็นการลดค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพด้วย *กัญชาชน (Population Of Marijuana Users)* ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มวัฒนธรรมย่อยตั้งแต่ทศวรรษ 1960 เป็นวัฒนธรรมเปิด สามารถแปลงเสียง ตีนตัว สามารถแสดงออกได้ทั้งในและนอกสถาบันศึกษา ปัจจุบันกลายเป็นความเจ็บแสบและซ่อนเร้นเพราะความหวาดกลัวกฎหมายและสิ่งที่ยิ่งกว่ากฎหมาย เช่น การตรวจปัสสาวะในบริษัท หากมีผลตรวจเป็นบวก ‘เหยื่อ’ จะต้องถูกส่งไปโครงการบำบัด หรือสูญเสียหน้าที่การทำงาน ทำลายอาชีพ หรือกระทั่งติดคุก เยาวชนเหล่านี้ต้องป้องกันตนเองจากการตีตราของกฎหมาย หรือกระทั่งตรา ‘พวกติดกัญชา’ (Pothead) จากหมู่เพื่อนฝูง และถูกมองว่าเป็นพวกเสเพลสุขหลีกหนีสังคม สังคมต่อต้านเยาวชนเหล่านี้เพราะเกรงว่า ประสบการณ์กัญชาในงานปาร์ตี้จะทำให้คนเหล่านี้เพิ่มจำนวนขึ้นและกลายเป็นรอยต่างทางวัฒนธรรมของชนชั้นกลาง ทั้งๆ ที่การสูบกัญชาอย่างจำกัดในงานปาร์ตี้ไม่แตกต่างจากการดื่มเบียร์เพื่อเข้าสังคม แต่กัญชามีผลดีต่อสุขภาพมากกว่า (Grinspoon. 2010: 30-31)

แรงกดดันจากรัฐบาลและวัฒนธรรมที่มีความเชื่อแบบผิดๆ ทำให้ผู้ใช้กัญชาในแวดวงต่างๆ อาทิ ธุรกิจบันเทิง วรรณกรรม จิตรกรรม วงวิชาการต่างเก็บตัวเงียบ และแบ่งปัน ‘ประสบการณ์กัญชา’ กันในวงจำกัด สถานการณ์นี้สามารถเทียบเคียงกับการ ‘รักร่วมเพศ’ ที่ต้องแฝงเร้นเพื่อหลีกเลี่ยงการ ‘ตีตรา’ ของวัฒนธรรมอนุรักษ์นิยมทางเพศ และเมื่อสังคมยอมรับเรื่องนี้ ก็ไม่มีใครต้องเสียประโยชน์อะไรเลย และผู้รักร่วมเพศก็กลายเป็นผู้สามารถสร้างสรรค์ประโยชน์ให้สังคมได้ ในทำนองเดียวกัน หากกฎหมายและสังคมยอมรับการ

ใช้กัญชา โรควิตกกังวล (Cannabinophobia) ก็จะสูญสลายไป กัญชาชนทั้งหลายก็จะสามารถสร้างสรรค์คุณประโยชน์มหาศาลในหลากหลายมิติที่ยกระดับขึ้น

นักธุรกิจ นักวิชาการ นักการเมือง นักกีฬา บันเทิงชน ล้วนไม่ต้องการแสดงสัมพันธภาพที่ตนมีกับกัญชา เพราะเกรงว่าศัตรูหรือคู่แข่งจะเอาเรื่องนี้ไปโจมตี (ว่าเป็น ‘พวกขี้ยา’ หรือพวกวิถิตถาร พวกมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน) ทำให้ตำนานโรควิตกกังวลกัญชามีความมั่นคงมากขึ้น มีเพียงนักฟิสิกส์ชื่อดัง Richard Feynman ยอมรับว่าเขาใช้กัญชาและยังคงใช้อยู่ในปัจจุบัน การประกาศของ เพย์นมาน ทำความเชื่อที่ยอมรับกันเพียง 2 สถานะของกัญชาคือ เพื่อการแพทย์และนันทนาการเท่านั้น แต่ในทางปฏิบัติมีคนจำนวนมากที่ใช้กัญชานอกกรอบของ 2 สถานะดังกล่าวเช่น

- 1) การขยายความสุขสำราญทางสุนทรียมณ์ การสนทนา อาหารมีอรรถา หรือกระทั่งเพศสัมพันธ์
- 2) การเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงดนตรี มุมมองศิลปะ
- 3) การเร่งให้เกิดความคิดใหม่ๆ การหยั่งรู้ และความคิดสร้างสรรค์

นายแพทย์ กรินสปูน เห็นว่า สถานะที่ 3 กายหายหรือยกระดับโอกาสแห่งการรับรู้ (Enhancement Possibilities) ควรมีการศึกษาและเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่น่ายอมรับ (Grinspoon. 2010: 32)

ผลจากการใช้กัญชา (รายงานปรากฏการณ์เบื้องต้น)

ความสุขจากการสูบกัญชาคือ ความเคลิบเคลิ้ม (Euphoric Affects) ที่เป็นประสบการณ์อันเกิดจากการ ‘เมา’ (To Get High) ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ค่อนข้างลึกลับและแพร่กระจายอยู่ในส่วนต่างๆ ของโลกตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน ผู้ใช้กัญชาได้รายงาน ‘ประสบการณ์พิเศษ’ ขณะอยู่ใต้อิทธิพลของกัญชาว่า มีอาการง่วงซึม (Drowsiness) มึนศีรษะ (Dizziness) ผ่อนคลาย (Relaxation) ร่าเริงเฮฮา (Hilarity) อยู่ในภวังค์ (Contemplativeness) รู้สึกดื่มด่ำเป็นพิเศษกับการสนทนา เสียงเพลง จินตภาพ (Visual Image) และประสาทการรับรู้

นอกจากนี้สารจากกัญชายังสามารถลดทอนความเจ็บปวดจากโรคมะเร็ง โรคต้อหิน (Glaucoma) และอาการแข็งตัวของเนื้อเยื่อในลักษณะต่างๆ (ในส่วนหลังนี้เป็นเรื่องที่สังคมยอมรับแล้วคือการใช้กัญชาทางการแพทย์ [Medical Marijuana] ซึ่งเน้นการลดความเจ็บปวดทางกายภาพ หากขยายขอบเขตให้ครอบคลุมด้านจิตใจก็จะครอบคลุมทุกกรณีที่กล่าวมา) จะเห็นว่า กัญชาสามารถลดระดับการรับรู้ความรู้สึกเจ็บปวด และสร้างความรู้สึกร่าเริงยินดี จนอาจขึ้นสู่ภาวะสูงสุดของการซาบซึ้งทางการรับรู้ อารมณ์ และทาง

ปัญญา บางครั้งไปถึงขั้นไม่สามารถถดถอยการหัวเราะได้ (Clack. 2010: 96) และในบทความ ‘ปลดล็อก... กัญชาการแพทย์เสรี’⁴ มีข้อความว่า ‘สารในกลุ่มแคนนาบินอยด์ส่วนใหญ่ โดยเฉพาะ **THC** ช่วยลดอาการปวดแบบเฉียบพลัน และแบบเรื้อรังได้ (Acute และ Chronic pain) ช่วยให้ผู้ป่วยสามารถนอนหลับได้เพิ่มขึ้น ยาในรูปแบบสเปรย์พ่นในปาก (Oromucosal spray, Nabiximols) โดยใช้ส่วนผสมระหว่าง THC และ CBD ช่วยลดอาการปวดข้อ (Rheumatoid arthritis) ได้ แต่สำหรับอาการปวดเรื้อรังในผู้ป่วยมะเร็งยังไม่มียาข้อสรุปทางคลินิกที่ชัดเจน’

ดาคีเยต (Dale Jacquette) ในฐานะผู้สอนศิลปะพิจารณาความสุขที่เกิดจากการเสพกัญชาในมิติทางจิตวิทยาและสังคมว่า เป็นการมองเห็นสิ่งที่คุ้นชินในมิติที่แปลกใหม่ เป็นการปลดล็อกความยากที่บางครั้งนักเรียนจำนวนมากพบในวิชา ‘ศิลปะเบื้องต้น’ เขาเชื่อว่าคุณค่าของกัญชาอยู่ที่ ‘การยกระดับ’ (Enhancing) ประสบการณ์ทางจิตและความคิดสร้างสรรค์ กัญชาสามารถกระตุ้นมุมมองเชิงวิพากษ์ต่อเงื่อนไขการเกิดสถานะแปลกแยกในตนเอง (Self-alienating) ของวัฒนธรรมปัจจุบัน ดังนั้นจึงเป็นการช่วยเยียวยาและแก้ปัญหาความขัดแย้งของสังคม และบรรเทาผลกระทบที่มีต่อปัจเจกด้วย (Jacquette. 2010: 11-12)

มาร์ค ธอร์สบี้ (Mark Thorsby) กล่าวว่า กินสเบิร์ก (Allen Ginsberg) ในงาน ‘The Great Marijuana Hoax’ เรียกสำนึกใหม่ที่เกิดจากการใช้กัญชาว่า ‘สำนึกกัญชา’ (Cannabis Consciousness) และอธิบายว่า เป็นการข้ามพ้นรูปแบบการคิด ความเชื่อ การทำตามจารีตที่ตื้นเขิน กัญชา ‘พลิก’ ภาวะปรกติด้วยการดึงจิตของผู้ใช้เข้าสู่ประสบการณ์ตรง (Immediacy Of Experience) เป็นภาวะที่โลกเผยตัวเองสู่จิตสำนึกขณะเมากัญชา (Thorsby. 2010: 141)

การเมากัญชาได้พลิกผันโลกทัศน์ที่อ้อๆ ที่ปราศจากการใคร่ครวญ การยอมรับว่าโลกเป็นแบบที่เป็นอยู่ (แม้ภาวะนี้จะเป็นอยู่แบบชั่วคราวก็ตาม) ธอร์สบี้ ได้เปรียบเทียบว่า เมื่อผู้เริ่มเรียนศิลปะนั่งลงและพยายามวาดฉากหรือรูปทรง พวกเขาเริ่มต้นจากการวาด ‘สิ่งที่เขาคิดว่าเขาเห็น’ แต่ไม่ใช่ ‘สิ่งที่เขาเห็นจริงๆ’ พวกเขาไม่ได้วาดรูปทรงของความมืด แสงของความสว่างที่ห่อหุ้ม และเปิดเผยให้เห็นเป็นรูปทรง แต่วาดสิ่งที่พวกเขาคิดว่า รูปทรงควร ‘ถูกเห็น’ อย่างไร (Thorsby. 2010: 142)

การวาดสิ่งนั้นอย่างแท้จริงคือการปล่อยให้ภาพของรูปทรงเผยตนเองออกมา (ผ่านภาพเขียน) เช่นเดียวกับการเห็นสีสนั่นต่างๆ บนกำแพงที่เผยออกมาตามระดับของมุมและความเข้มของแสงในช่วงเวลาต่างๆ นักเขียนภาพที่ดีต้องใส่ใจต่อสิ่งที่เห็นและความคิดเกี่ยวกับสิ่งที่เห็น ประสบการณ์ปรกติของเราจะทักท้วงว่าโลกเป็นแบบหนึ่ง แต่ไม่เห็นการปรากฏของโลกแบบฉับพลันที่รุ่มรวยหลากหลายมิติ การเมากัญชาทำให้เรา

⁴ <https://www.medcannabis.go.th/กัญชากับมะเร็ง> อ้างอิงเมื่อ 12 ธ.ค. 2565

ได้ประเมินโลกที่รับรู้ใหม่ ได้เห็นความ ‘ลึ้นไหล’ ของการรับรู้พร้อมด้วยความหมายใหม่ๆ การเมากัญชาช่วยให้เราข้ามพ้นสำนึกรูปแบบปรกติที่ทักท้วงความจริงของโลกจนเหมือนเป็น ‘แม่พิมพ์แห่งความคุ้นเคย’ (Matrix of Familiarity) (Thorsby. 2010: 142)

แฟรงเคิล (Frankel. 2006: 77) อธิบายความยากของการใช้ภาษาเมื่อกล่าวถึงลักษณะเฉพาะของการมีนัยกัญชาคือ การพูดไม่ออกตั้งแต่เริ่มมีนัย บอกไม่ได้ว่าเพราะอะไร มีบางอย่างเกิดขึ้นทว่าบอกออกมาไม่ได้ บ่อยครั้งที่พอจะพูดได้ก็กลับรู้สึกผิดว่าเป็นการพูดไม่จริง คำอธิบายมีลักษณะกระจัดกระจายและเบี่ยงเบนไปจากที่ตั้งใจไว้ ในขณะที่ โกติเยร์ (Théophile Gautier. 1961: 8) นักประพันธ์ นักเขียนบทละคร และนักวิจารณ์ชาวฝรั่งเศส ได้กล่าวถึงประสบการณ์กัญชาไว้ในชมรม ณ โรงแรม Pimodan (ปัจจุบันคือ Hotel de Lauzun) ว่า

น้ำที่ฉันดื่มดูเหมือนเป็นไวน์ที่อร่อยที่สุด ชิ้นเนื้อที่เข้าปากของฉันกลายเป็นสตรอเบอร์รี่ สตรอว์เบอร์รี่เนื้อสัตว์ ... ตัวฉันหายไปกับผลอันน่าอัศจรรย์ของกัญชา ... การชุมนุมสังสรรค์เต็มไปด้วยภาพที่ไม่ธรรมดา เช่น ภาพที่พบเฉพาะในการแกะสลักของ Callot หรือภาพศิลปะการกัดละลายด้วยกรดของ Goya ... ภาพทั้งหมดในงานแห่แห่นรูปทรงมิได้น่ากลัวหรือเป็นการล้อเลียน ... ตัวฉันเองหลอมเข้าไปกับวัตถุที่ฉันพินิจ ... ฉันรู้สึกวุ่นวายกลายเป็นหิน ฉันกลายเป็นรูปปั้น ณ กลางร่างกายของฉัน . . ฉันกลายเป็นคนบ้าและคลุ้มคลั่ง ... ฉันถูกรอบคลุมด้วยความท้อแท้สิ้นหวัง เมื่อยกมือขึ้นแตะกะโหลก ฉันพบว่ามันเปิดออก และฉันหมดสติไป

โกติเยร์ (Gautier. 1961: 9, 11) ยังกล่าวถึงประสบการณ์จากสมาชิกชมรมคนอื่นว่า ‘ฉันกำลังวุ่นวายอยู่ในความปิติยินดี! ฉันอยู่ในสวรรค์! ฉันกำลังดำพรวดสู่เบื้องลึกแห่งความสุข! ... วันนี้เป็นวันที่เราหัวเราะจนท้องแข็ง (Die Laughing) (Michael Montagne. 2010: 66-67)

โบเดอแลร์ (Baudelaire. 1961: 19, 30, 40) ใน ‘The Poem of Hashish’ จาก *Les Paradis artificiels* (1860) กล่าวว่า พวกเขาคิดว่าความมีนัยกัญชาเป็นดินแดนแห่งปาฏิหาริย์ เป็นโรงละครใหญ่ของนักมายากลที่ทุกอย่างเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่คาดไม่ถึง แต่เป็นความคิดที่ผิดรูปผิดร่าง เป็นความเข้าใจผิดอย่างสมบูรณ์ ... กัญชาเป็นปีศาจที่ไร้ระเบียบ กล่าวให้ถึงที่สุดแล้วเป็นสวรรค์ที่ซื้อในราคาของความรอดนิรันดร์? เขากล่าวว่า อย่าคิดว่าอุปมานี้เกินจริง ประสบการณ์กัญชาได้สังเคราะห์ให้เกิด ‘เสียงที่แต่งทรงในรูปหลากหลาย และสีต่างๆ ที่มีดนตรีอยู่ภายใน’ (Montagne. 2010: 67)

นักสำรวจดินแดนใหม่ชาวอเมริกันผู้มีชื่อเสียงและเป็นผู้แต่งหนังสือการเดินทางหลายเล่ม เทย์เลอร์ (Bayard Taylor) เล่าถึงประสบการณ์กัญชา ('Hasheesh' Experience) ณ กรุงดามัสกัส ใน *The Land of the Saracen* (1855) ว่า พระจิตแห่งกัญชา (the Spirit of Hasheesh - หรือปีศาจ ฤาจีนไม่ควรจะกล่าวถึง) ได้ครอบครองตัวฉันทั้งหมด ฉันจ่อมจมอยู่ในอุทกภัยแห่งมายาของพระจิต ... แล้ว จู่ๆ ก็พบว่า ฉันอยู่ที่เชิงปิรามิดแห่ง Cheops อันยิ่งใหญ่ (Montagne. 2010: 67)

ลัดโลว์ (Ludlow. 1961: 75) นักเขียนชาวอเมริกัน ผู้นิพนธ์ *The Hasheesh Eater; Being Passages from The Life of a Pythagorean* (1857) ได้อ้างอิงถึงเรื่องราวของ เทย์เลอร์ (Bayard Taylor) และได้เขียนวลีที่โด่งดังว่า 'ฉับพลันที่ฉันหลับตาลง นิมิตเจิดจรัสแห่งนภากาศก็ปรากฏต่อฉัน ฉันยืนอยู่บนเกลียวเงินของทะเลสาบที่โปร่งแสงไร้ขอบเขต' และลัดโลว์ยังได้กล่าวถึงกฎ 2 ข้อของ 'กระบวนการกัญชา' (Hashish Operation) คือ 1) เมื่อภาพลัทธิ (Visual Effect) ชุดหนึ่งปรากฏขึ้นอย่างสมบูรณ์แล้วอาจเป็นภาพและดนตรีที่ไร้รูปแบบ (Fantasia) หรือความฝัน ในทันใดภาพลัทธิอีกชุดที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงก็จะปรากฏขึ้น และ 2) เมื่อนิมิตอันสุดตระการตาผ่านไป นิมิตใหม่ที่มีก็จะตามมาคือธรรมชาติที่สงบและผ่อนคลาย (Montagne. 2010: 68)

เมซซ์โรว์ (Mezz Mezzrow) นักดนตรีแจ๊สชาวอเมริกัน ได้เล่าการเริ่มมีประสบการณ์กัญชาในอัตชีวประวัติของเขา *Really the Blues* (1946) ว่า เมื่อคุณเริ่มสูบกัญชาครั้งแรก คุณจะเห็นสิ่งต่างๆ ในมุมมองใหม่ที่ผ่อนคลายและผ่อนคลายอย่างน่าอัศจรรย์ ทันใดนั้นโลกก็ถูกถอดจากผ้าตราสังสกรรสีเทา แล้วเริ่มเปล่งเสียงหัวเราะคิกคัก หัวเราะเป็นทรงกลม เอบอบด้วยสีสดใสเป็นประกาย ที่กระทบคุณราวกับคลื่นความร้อน ... คุณจะพบความตลกขบขันและความหมายที่ยิ่งใหญ่ในสิ่งเล็กน้อย ... แล้วทุกชุมชนของคุณเปิดออกเหมือนนรย ปลายประสาทของคุณอ้าปากกว้าง หิวกระหายที่จะได้ภาพ เสียงและความรู้สึกใหม่ๆ และเมื่อทุกความรู้สึกนั้นมาถึง มันจะเป็นสิ่งที่น่าตื่นตะลึงที่สุดที่คุณเคยมี คุณไม่สามารถหยุดยั้งความกระหายนั้นได้ ราวกับคุณต้องการการกลืนจักรวาลแห่งการสาปแช่งทั้งหมดเพียงเป็นการเรียกน้ำย่อย 'จิม ใครเคยเป็นคนแรก คนนั้นเป็นฆาตกร' (Mezzrow & Wolfe. 1946: 70) คำขวัญในหมู่นักสูบกัญชาของเมซซ์โรว์คือ 'จุดบุหรืกัญชาสิ แล้วคุณจะเป็นคนสำคัญ' (Montagne. 2010: 68)

ประสบการณ์สูบกัญชาครั้งแรก

นายแพทย์กรีนสเปนเล่าว่า เขาเอาชนะความกลัวข้ออ้างต่างๆ เช่น 'ความน่าเชื่อถือ' ของนักเขียนที่ต้องมีความเป็นกลาง เช่นอาจมีคนกล่าวว่า ที่เขาเขียนสนับสนุนเพราะตัวเองก็สูบกัญชาอยู่ หรืออาจถูกกฎหมาย 'ห้ามใช้กัญชา' เล่นงาน ในที่สุดเขาและภรรยา (Betsy) ได้ทดลองสูบกัญชาครั้งแรก (Cannabis-Naïve) ใน

งานปาร์ตี้ที่เคมบริดจ์กับแขกบางคนที่นิยมสูบกัญชาด้วยการนั่งล้อมวง สูบและส่งบุหรี่กัญชาผลัดกันสูบ โดยเวียนไปให้ทุกคน นอกจากนี้ยังมี ‘บ้องกัญชา’ ที่ทุกคนได้สูดควันกัญชาด้วย บางคนได้ขอ ‘ผ่าน’ เพราะ ‘เมา’ หรืออ้างว่าเมาแล้ว แต่ทั้งเขาและภรรยากลับรู้สึกว้าว ไม่มีความเปลี่ยนแปลงใดๆ เกิดขึ้น นอกจากความกระวนกระวายใจที่ไม่ค่อยสบายนัก (Grinspoon. 2010: 28)

กรินสปูน เล่าว่า เขาผิดหวังอย่างแรงหลังจากที่ได้วาดหวังประสบการณ์มหัศจรรย์มาหลายปี แต่กลับไม่สามารถรู้สึกถึงการเปลี่ยนแปลงของความสำนึกได้เลย เขาสงสัยถึงตำนานโรควิตกจริตกัญชาที่สร้างให้ฝูงชนหวาดกลัวกัญชา ทั้งหมดเป็นเพียงเรื่องหลอกลวงหรือ? แต่ด้วยความเชื่อมั่นในข้อมูลมากมายที่เขาศึกษา เขายังคงสูบกัญชาเป็นครั้งคราวต่อไป ภายหลังเขาก็พบว่า มีคนจำนวนหนึ่งที่ไม่รู้สึกเมากัญชาในการสูบครั้งแรก อาจจะด้วยความวิตก ความตื่นเต้น สภาพแวดล้อม และอื่นๆ คนเหล่านี้จะรู้สึกกระวนกระวายใจมากบ้างน้อยบ้าง

กรินสปูน พยายามต่อมาอีกหลายครั้งจนปี 1972 เมื่อเขาอายุ 44 ปี เขาก็พบว่า ขณะที่สูบกัญชาในคืนหนึ่ง เขาเมากัญชาเป็นครั้งแรกในแบบผิดคาด ขณะนั้นเขาไม่มีความกระวนกระวายใดๆ เขาสังเกตเสียงดนตรี Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band ที่เขาค้นเคยเพราะลูกๆ ของเขาชอบฟัง (รวมทั้งเพลง ป๊อปรีค และ Beatles, Grateful Dead ที่คนนิยมฟังในยุคนั้น) เขา ‘ไต่ยีน’ จังหวะดนตรีที่ระเบิดก้องในหัว เป็นประสบการณ์ใหม่ที่พิเศษ เป็นการเปิดภูมิทัศน์ทางดนตรี (Musical Vistas) ใหม่ที่เขาและลูกๆ ได้ร่วมกันสำรวจต่อมา (Grinspoon. 2010: 27)

หลังจากประสบการณ์นั้นราวหนึ่งปี กรินสปูน ได้ไปรับประทานอาหารเย็นกับ เลนนอน (John Lennon) และ โยโกะ (Yoko Ono) เพราะในวันรุ่งขึ้น กรินสปูนต้องไปปรากฏตัวในฐานะพยานผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาคดีของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองและการแปลงสัญชาติที่สำนักงานอัยการสูงสุด จอห์น มิทเชลล์ (John Mitchell) นัดไต่สวนเพื่อไล่เลนนอนและโยโกะออกจากประเทศด้วยข้อหากัญชา หลังจากที่พวกเขาเข้าไปพัวพันกับกิจกรรมต่อต้านสงครามเวียดนาม กรินสปูน เล่าประสบการณ์นี้ให้เลนนอนฟังว่า กัญชาจะทำให้เขา ‘ไต่ยีน’ เพลงของเลนนอนเป็นครั้งแรก ในลักษณะเดียวกับที่ กิเนสเบิร์ก รายงานว่าเขา ‘เห็น’ Cézanne เป็นครั้งแรกเมื่อเขาสูบกัญชาก่อนออกเดินทางไปยังพิพิธภัณฑ์ศิลปะสมัยใหม่ เลนนอนได้ตอบเขาว่า นั่นเป็นเพียงประสบการณ์ด้านเดียวของกัญชาที่เขา (กรินสปูน) ได้รับ กัญชาจะมีประโยชน์มากในการแต่งเพลง สร้างดนตรี และการฟังเพลงด้วย (Grinspoon. 2010: 28)

อีกประสบการณ์เมามากหนึ่งของนายแพทย์กรินสปูนคือ ในขณะที่ภรรยา เขา และอีกคู่หนึ่งล้อมวง ผลัดกันกินขนมเค้ก (Napoleon) แม้การแบ่งจะดูยุ่งวุ่นวาย แต่ส่วนที่น่าจดจำที่สุดของประสบการณ์นี้คือรสชาติของนโป

เลียน เราไม่เคยกินโปเลียนที่ยอดเยี่ยมเช่นนี้มาก่อนในชีวิตของเรา แล้วกรีนสปูนและภรรยาที่ขับรถกลับบ้านอย่างสบายๆ ประดิษฐ์ขับรถเล่นดาวน์ทาวน์ช้าๆ แต่วันนั้นเขาขับเลนขวาไปซ้ายๆ ดุรถคันอื่นแซงไป เขาใช้เวลาานกว่าจะถึงบ้าน เป็นการขับรถที่มีความสุขมาก เวลาผ่านไปช้าๆ ก่อนเขาจะเข้านอน เขาพบว่าประสบการณ์เมากัญชาครั้งนี้เป็นการเปิดยุคแห่งการทดลองกัญชาของเขา และเป็นพัฒนาการที่เสริมการศึกษาเกี่ยวกับการใช้กัญชาในด้านต่างๆ (Grinspoon. 2010: 28) และเขาก็ใช้กัญชาตลอดต่อนั้นมา

เซอร์ริน อัตกาน (Zerrin Atakan) พอล มอริสัน (Paul Morrison) มัทธีส์ บอสซง (Matthijs G Bosson) โรซิโอ มาร์ติน-ซานโตส (Rocio Martin-Santos) และ โฆเซ คริปปา (Jose A Crippa) ได้กล่าวถึง ‘ความผิดเพี้ยนของเวลาที่เกิดจากการใช้กัญชา’ ว่า ความก้าวหน้าของนักวิจัยด้านการจับเวลา (timing researcher) ให้ข้อมูลที่มีค่าเกี่ยวกับพื้นผิวของระบบประสาทเกี่ยวกับช่วงเวลา ซึ่งบ่งชี้ถึงการมีส่วนร่วมของพื้นที่สมองและเครือข่ายบางส่วน ซึ่งส่วนใหญ่ไม่ได้เกี่ยวข้องเฉพาะในสภาวะต่างๆ เช่น โรคจิตเภทเท่านั้น แต่ยังพบว่าเกี่ยวข้องกับตัวรับสารแคนนาบินอยด์จำนวนมากอีกด้วย ความรู้สึกผิดเพี้ยนของเวลาที่เป็นหนึ่งในผลกระทบที่พบบ่อยที่สุดของกัญชาที่รายงานโดยผู้ใช้ อย่างไรก็ตามบททบทวนวรรณกรรมนี้ สรุปว่า ยังจำเป็นต้องมีการวิจัยเพิ่มเติมด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับผลกระทบที่แม่นยำของกัญชาและสารประกอบที่ออกฤทธิ์ต่อการรับรู้เวลา การศึกษาดังกล่าวอาจนำไปสู่ความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับกลไกที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของสมอง⁵

นอกเหนือจากที่คนยอมรับการใช้กัญชาเพื่อการแพทย์ และนันทนาการแล้ว แต่ด้านที่เป็นการยกระดับการรับรู้และความเข้าใจ เป็นด้านที่คนไม่ค่อยพูดถึงว่ามีความสำคัญมาก นายแพทย์กรีนสปูนเสียดายโอกาสวัย ‘ก่อนกัญชา’ (Before Cannabis Era) ของเขาที่ได้ตัดสินใจหลายเรื่องไปอย่างผิดพลาด ปัจจุบันเมื่อต้องตัดสินใจเรื่องสำคัญ เขาสร้างทางเลือกที่หลากหลายทั้งขณะ ‘สติแตกและสติดี’ (Stoned and Straight) ซึ่งทำให้สามารถเข้าถึงความคิดและ ‘หยั่งรู้’ ทางเลือกใหม่ๆ

ภาวะลื่นไหล (The Experience of Flow)

สภาวะหนึ่งที่ผู้ใช้กัญชามักกล่าวถึงคือ ‘ภาวะลื่นไหล’ ซึ่งหมายถึง ผลของกัญชา (*C. indica*) ที่มีต่อร่างกาย ด้านบรรเทาความเจ็บปวด และมีผลต่อจิตใจด้านเยียวยาความกระวนกระวายหรือคลายความเครียด ทำให้สงบเย็น ผู้ใช้กัญชาให้ข้อมูลว่า พวกเขาเกิดความหลงใหลโลกและสภาพแวดล้อม เกิดมุมมองใหม่ เพิ่มความคิดสร้างสรรค์ด้วยประสบการณ์ภาวะลื่นไหล (Flow Experience) หรือการดื่มด่ำในสมาธิ (Lost in

⁵ Zerrin Atakan, Paul Morrison, Matthijs G Bosson, Rocio Martin-Santos, Jose A Crippa. ‘The effect of cannabis on perception of time: a critical review.’ <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22716134/#affiliation-1> Accessed 12/17/2022

time) เป็นการสร้างภาวะสมดุลของร่างกาย (Body)/จิตใจ (Mind)/วิญญาณ (Soul) ด้วยการได้พัก การกระตุ้นหรือการตัดความสนใจ ทำให้เกิดผลดีต่อสุขภาพและการเยียวยาในทั้ง 3 ด้าน เกิดภาวะสมดุล ทำให้จัดการกับสิ่งต่างๆ ในชีวิตได้ดีขึ้น ด้วยการเพ่งสมาธิไปที่ภารกิจในแต่ละขณะ (Hathaway & Sharpley, 2010: 57)

การเมากัญชาเป็นการ ‘ข้ามพ้น’ (Transcend) ประสบการณ์ปกติ ทำให้กวี กีนสเบิร์ก เรียกกัญชาว่า ‘สมุนไพรอภิปรัชญา’ (Metaphysical Herb) เพราะกัญชามีคุณสมบัติที่สามารถเผยมุมมองใหม่ของสภาพการณ์ทางสังคมปัจจุบันได้ การ ‘ข้ามพ้น’ โลกที่คุ้นเคยและสำนึก (Consciousness) ในภาวะปกติ แม้การเปลี่ยนความสำนึกจะมีได้หลายรูปแบบ เช่น ในศาสนาพุทธอาศัยการฝึกทำสมาธิ (Meditation) อย่างเป็นขั้นตอนต่างๆ เพื่อเปลี่ยนภาวะปกติของจิตเป็นภาวะ ‘ลื่นไหล’ (Flow) ซึ่งเป็นกระบวนการที่ต้องใช้ความมุ่งมั่นตั้งใจความพยายามเป็นเวลาหลายปี แต่กัญชาสามารถสร้างสภาวะของจิตเช่นนี้ได้ในเวลาไม่นานนัก

ความหมายของ ‘สำนึก’ คือ การร่วมเป็นหนึ่งในสิ่งที่ถูกรู้ การสำนึกถึงสิ่งใดก็คือการร่วมเป็นหนึ่งในสิ่งที่ถูกสำนึก หรือที่เรียกว่า ‘Intentionality of Consciousness’ การที่กัญชาเปลี่ยนความสำนึกคือการเปลี่ยน ‘การรับรู้โลก’ เป็น ‘การเป็นหนึ่งเดียวกับโลกที่ถูกรับรู้’ หรือกล่าวได้ว่าประสบการณ์เดิมของการเมากัญชาคือการที่โลกเป็นหนึ่งเดียวกับผู้รับรู้และผู้รับรู้ก็เป็นหนึ่งเดียวกับโลกด้วย

มีเมธีมากมายเตือนให้ระวังว่า สิ่งที่ปรากฏต่อการรับรู้หรือปรากฏการณ์ (Appearance/Phenomena) กับความจริง (Reality) มิได้เป็นสิ่งเดียวกันดังเช่น การมองเห็นดวงอาทิตย์ขึ้น (ทางทิศตะวันออก) ก็มีได้หมายความว่าดวงอาทิตย์หมุนรอบโลก ดังนั้นการมีสำนึกใหม่เกี่ยวกับโลก มิใช่เท่ากับการสำนึกความจริงของโลก (Thorsby, 2010: 145) จึงอาจกล่าวได้ว่า การใช้กัญชาได้ฉีกการสำนึกตามปกติ ซึ่งถือเป็นการตักเตือนว่า ความสำนึกของมนุษย์นั้นมีความเปราะบาง (Fragility) และเป็นการยึดถือแบบตามอำเภอใจ (Arbitrariness)

การใช้กัญชาเปลี่ยนสำนึกแบบที่เป็นอยู่ (แบบแปลกแยกหรือกล่าวให้ชัดขึ้นคือ การเสพติดบริโภคนิยม) แม้ว่าจะเพียงชั่วครั้งชั่วคราวก็ตาม การเมากัญชาจึงเป็นการลด ยก และปลดแอกจากสำนึกแบบแปลกแยกที่มีเงื่อนไขต้องใช้อย่างรอบคอบ การใช้กัญชาอาจไม่สามารถแก้ปัญหาความแปลกแยกของสังคมสมัยใหม่ได้ แต่สำนึกใหม่ที่เกิดจากการใช้กัญชาเป็นการวิพากษ์ความชอบธรรมของโลกภายใต้ระบบทุนนิยมและการสร้างภาวะยอมจำนนต่อความจริงที่ปรากฏนั้น (เสมือนถูกล่อลวงให้อยู่ใน ‘ถ้ำของเพลโต’ (Plato's Cave) ดังนั้นเราต้องพิจารณามิติต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณ

วัฒนธรรม(การเมา)กัญชา: การใช้กัญชาอย่างผู้ตื่นรู้ (Enlightened User)

ประสบการณ์กัญชา (Cannabis Experience) ถูกกำหนดจากสิ่งที่ผู้ใช้กัญชา ‘คิดเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้น’ ความหมายที่พวกเขายึดถือ และวิธีในการบรรยายประสบการณ์ของพวกเขา การประยุกต์ใช้ความหมายกับประสบการณ์เฉพาะหนึ่งๆ เป็นการพยายามที่จะอธิบายสิ่งที่จริงแต่ไม่สามารถอธิบายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสบการณ์ที่เป็นความมืดสลัว เหมือนมาจากต่างดาว หรือมาจากต่างแดน และเพื่อทำความเข้าใจคุณค่าและผลที่ตามมาในชีวิตของผู้ใช้ (Montagne. 2010: 69)

‘ความหมาย’ เกิดจากการตีความวัตถุ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์ หรือประสบการณ์ของมนุษย์ เป็นกิจกรรมหรือกระบวนการทางสมองที่ขึ้นกับบริบทและสถานการณ์ที่มีการให้ความหมายเกิดขึ้น ซึ่งอาจถูกผลิตหรือกำหนดด้วยความนิยมของยุคสมัย ถ้าสิ่ง เหตุการณ์ หรือประสบการณ์นั้นเป็นของใหม่ จิตของมนุษย์จะพยายามกำหนดและให้ความหมายกับสิ่งนั้นและโดยมากมักใช้คำอุปมา (Metaphor) คือการเทียบเคียงจากสิ่งที่คุ้นเคยไปสู่สิ่งใหม่

ความหมายของกัญชาและผลของการใช้กัญชาก็อยู่ในลักษณะเดียวกันคือ ขึ้นอยู่กับชุดของความคาดหวังเกี่ยวกับประสบการณ์ที่จะได้รับ ทำให้เกิดการรับรู้ การตีความ และการอธิบายผลที่เกิดขึ้น การให้ค่า (Value) ว่าผลนั้นเป็นประโยชน์หรือเป็นโทษ การหาเหตุผลมาอธิบายและกำหนดวิธีการใช้ ทำให้เกิดการยกย่องหรือประณามกัญชาและการใช้กัญชา

จากการศึกษาคำอุปมาและความหมายในบริบทของการใช้กัญชาจะเห็นว่า ‘ความหมาย’ มีส่วนสำคัญในพฤติกรรมการใช้และวิธีการใช้กัญชาในสังคม การวาดภาพความคิดและพฤติกรรมด้วยภาษาที่มีพื้นฐานของประสาทเคมี (Neurochemical Basis) ทำให้เกิดคำ ภาพ และสัญลักษณ์ที่เป็นคำอุปมาในลักษณะค่อนข้างเฉพาะ กระบวนการสร้างสัญลักษณ์นี้อยู่พื้นฐานการบรรยายเชิงภววิสัย ซึ่งแฝงด้วยนัยอย่างสำคัญของความสุขหรือความทรมาณ (Montagne. 2010: 74)

ความหมายเหล่านี้สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประสบการณ์กัญชาให้กับผู้ใช้ ตั้งแต่เริ่มต้น พฤติกรรมที่เปลี่ยนไป มีการให้ค่าทั้งดีและไม่ดี การเมา (Getting High) การมึนยา (Cannabis Intoxication) ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้ (จากการอ่าน การแลกเปลี่ยนกับผู้ใช้คนอื่น หรือกระทั่งจากประสบการณ์ในอดีต) ผู้ใช้กัญชาเรียนรู้ที่จะ ‘ค้นพบ’ และตีความการเปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า ‘ผลการใช้กัญชา’

ผลการใช้กัญชาขึ้นปัจจัยทั้งภายในและภายนอกต่างๆ คือ

1) สภาวะร่างกายและจิตใจของผู้ใช้

2) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคม และวัฒนธรรม

3) ปัจจัยทางเภสัชสังคม (Social Pharmacological Factor) อื่นๆ ซึ่งมีทั้งปัจจัยภายในและภายนอกที่สร้างและกำหนดประสบการณ์การใช้กัญชา เช่น โมเลกุลขององค์ประกอบในกัญชา ตามสายพันธุ์ต่างๆ ที่มีองค์ประกอบก่อให้เกิดผลกระทบทางเภสัชแตกต่างกัน ปริมาณและวิธีการใช้

4) ความคาดหวังถึงผลลัพธ์ (ก่อนการใช้) ที่ได้จากประสบการณ์ในอดีตหรือข้อมูลความรู้ที่มีเกี่ยวกับกัญชา

อาจสรุปว่า ประสบการณ์กัญชาขึ้นอยู่กับสภาวะของผู้ใช้ เช่น อารมณ์ ร่างกาย ความเชื่อ ความสามารถในการถูกชักชวน ความอ่อนไหวในการรับรู้ผล ระดับของความอดกลั้นในการแสดงออก บุคลิกภาพ ความสามารถในการรับรู้ รวมถึงเหตุผลของการใช้กัญชา ผู้ใช้ยังอาศัยตัวบ่งชี้ภายในหรือภายนอก (จากการเรียนรู้) กำหนดลักษณะของผลที่เกิดขึ้น และให้คำว่าน่าพึงพอใจหรือไม่อีกด้วย จะเห็นว่า ความหมายและคำอุปมา มีผลต่อพฤติกรรม และการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเมื่อใช้คำแสดงผลที่เกิดขึ้น (มีน เมา และสติแตก) จากการใช้กัญชา ซึ่งเป็นคำที่มาจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน (Montagne. 2010: 75)

หากคาดหวังประสบการณ์กัญชาที่ดีขึ้น ผู้ใช้ต้องใส่ใจต่อการรับรู้ การอธิบาย และความหมายของ ประสบการณ์กัญชาที่สัมพันธ์กับวิธีการใช้ หากต้องการใช้กัญชาเพียงเพื่อ ‘เพิ่มพลังวังชาทุกเช้า’ (Wake & Bake) ก็นับว่าเป็นการสูญเสียเปล่าอย่างแท้จริง การใช้กัญชาเกินขนาด การขาดความชัดเจนของผลที่ต้องการ ทำให้เกิดการใช้กัญชาจนอยู่ในภาวะสติแตก และสูญเสียความคิดหรือความสำนึกไป นับเป็นความสูญเสียเวลาที่มีค่าไป การใช้กัญชาแบบขาดเหตุผลที่ชัดเจน ทำให้ผู้ใช้มักจะใช้เกินขีดจำกัดส่วนบุคคลและกฎทางพฤติกรรม (เช่นควรใช้เท่าไร เมื่อไร และที่ไหนบ้าง) เมื่อถูกถูกละเลยหรือหลงลืมขณะมีนยาอยู่ พฤติกรรมใช้ยากก็เปลี่ยนไปและมีการใช้เพิ่มจนเกินทั้งปริมาณและระยะเวลาของการใช้ (เทียบจากสภาวะของผู้ใช้ สภาพแวดล้อม และธรรมเนียมการใช้ ทำให้เหตุผลและความหมายเริ่มต้นของการใช้ยาถูกหลงลืมไป) (Montagne. 2010: 75)

ประสบการณ์กัญชาให้การพักผ่อน การขยายสัมผัสรับรู้ เพิ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และแรงบันดาลใจที่สร้างสรรค์ เหล่านี้ควรเป็นแรงปรารถนาของ ‘ผู้ใช้กัญชาที่ตื่นรู้’ (Enlightened User) ไม่ควรใช้กัญชาเพื่อ ‘ฆ่า’ เวลาหรือเพราะไม่รู้ว่าจะทำอะไร

เจาะประสบการณ์กัญชา (Cannabis Experience) : มึน (Buzz) เมา (High) และสติแตก (Stoned)

ผู้ใช้งานให้ข้อมูลว่ารู้สึกถึงความเคลิ้มสุข (Euphoria) หรือสุขภาวะ (Wellbeing) บางคนกล่าวถึงการเปลี่ยนการตระหนักรู้ (Altered Awareness) และการรับรู้เกี่ยวกับเวลา บางคนกล่าวถึงความสงบและรู้สึกดีที่ได้พักผ่อน แต่ก็มีบางคนให้ข้อมูลว่าเป็นการกระตุ้นทั้งร่างกายและ/หรือจิตใจ ประสบการณ์ ‘เมากัญชา’ (Experience of ‘Getting High’) เกิดจากความรู้สึก ‘หัวเบา’ (Light-Headedness) ความเคลิบเคลิ้ม อาการหัวเราะ หรือลืมเรื่องราว (เครียดๆ) ที่เกิดขึ้นกับผู้ใช้งาน (ระดับที่เหมาะสมของการเมาสำหรับผู้ใช้งานแต่ละคนแปรไปตามชนิด ปริมาณ และบรรยากาศแวดล้อม)

ประสบการณ์ร่วมของผู้ใช้งานคือ การมีมุมมองที่แตกต่างไปจากภาวะปกติ (หมายถึงภาวะ ‘อกัญชา’) ที่เป็นประโยชน์ต่องาน สุขภาพจิต หรือสุขใจจากนั้นหนทางการ ดึงจะเห็นได้จากงานสร้างสรรค์และงานศิลปะของผู้ใช้งานอย่างเหมาะสม ทำให้สามารถมองเห็น ‘ภาพรวม’ ของงาน และสามารถมองเห็นความแตกต่างแม้เพียงเล็กน้อยและ ‘ตัด’ สิ่งรบกวนต่างๆ ที่ทำให้ไม่สามารถมองเห็น ‘ภาพใหญ่’ ได้

ประสบการณ์กัญชามีลักษณะเฉพาะมากเมื่อเทียบกับยากระตุ้นประสาทชนิดอื่นๆ เนื่องจากผลที่เกิดขึ้นมีความแตกต่างกันไปตามผู้ใช้งานแต่ละคน การบรรยายประสบการณ์ก็มีลักษณะความเป็นบุคคลสูง และไม่สามารถบรรยายด้วยคำพูดธรรมดาได้ (Language Limitation) ภาพผลของการใช้กัญชาถูกจำกัดด้วยลักษณะทางเภสัชวิทยา และถ่ายทอดแบบคำอุปมา เพื่อความเข้าใจ และให้ความหมายกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อสื่อสารข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับกัญชาและผลของการใช้กัญชา ความหมายของคำอุปมาเกี่ยวกับประสบการณ์กัญชาที่ใช้ในศตวรรษที่ 19 เกี่ยวข้องกับผลของการใช้ที่อาศัยการกินเป็นหลัก แต่พอถึงศตวรรษที่ 20 เปลี่ยนมาใช้ในการสูบ และเรียกว่าการสูบมารีฮัวนา (Smoking Marijuana) ส่วนคำว่า Cannabis มีคนใช้น้อยเฉพาะเมื่อหมายถึงลักษณะ ‘ยาเสพติด’ (Drug) จนถึงทศวรรษ 1960 ประสบการณ์กัญชาถูกใช้ด้วยคำ 3 ระดับ และยังคงใช้อย่างแพร่หลายถึงปัจจุบันคือ มึน (Buzz) เมา (High) และสติแตก (Stoned) (Montagne. 2010: 69-71)

มึน (Buzz)

ภาวะ ‘มึน’ เป็นประสบการณ์ได้รับสารกัญชาน้อย (จากการสูดเข้าร่างกาย 2-3 ครั้ง) จะแสดงอาการเป็นระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ 30-60 นาที มีผลกระทบต่อร่างกาย จิตใจ และสังคมน้อย ประสบการณ์มึนเป็น

ความรู้สึกสงบ ร่าเริง และค่อนข้างมีธรรมชาติดีใส มีผลกระทบเพียงเล็กน้อยต่อความสามารถในการดำเนินชีวิตของผู้ใช้ 'มามีนกันหนอย' (Catch a Buzz) เป็นการเชิญชวนให้สูบกัญชาหนึ่งหรืออย่างมากที่สุดสองครั้ง บางครั้งหมายถึงการที่ผู้ใช้สูบบุหรี่กัญชาของผู้อื่นเพียงหนึ่งครั้ง แสดงความพร้อมจะยื่นให้เสมอในปริมาณเล็กน้อย 'มีน' (Buzz) ใช้อุปมากับเสียง 'หึ่งๆ' (Hum) อาจหมายถึงภาวะตื่นเต้น หรือ (คล้ายถูก) 'เตะ' (Kick)

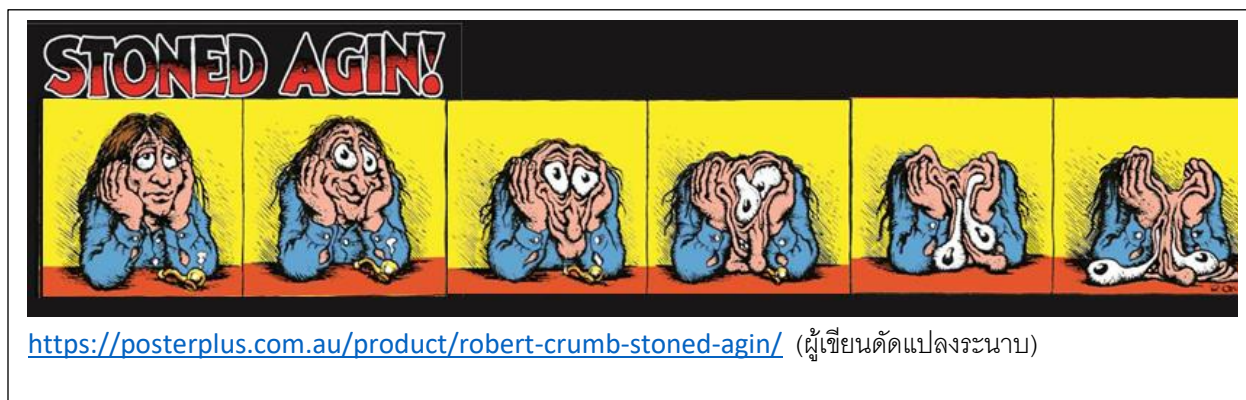
เมา (High)

สำหรับผู้ใช้ที่มี 'ประสบการณ์กัญชา' แล้ว ภาวะ 'เมา' จะเกิดขึ้นหลังสูบกัญชาครั้งมวนหรือมากกว่า (การสูดเข้าร่างกาย 3-6 ครั้ง) เป็นปริมาณปานกลางและแสดงอาการที่ยาวนานกว่า (ประมาณ 1-3 ชั่วโมง) ภาวะร่างกายและภาวะแวดล้อมของผู้ใช้มีผลอย่างมากต่อผลของการใช้กัญชา การเมากัญชาทำให้เห็นสิ่งต่างๆ และเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมเป็นเรื่องสนุกสนานอย่างมาก ความคิดวิ่งแข่งกันและคิดเรื่อยเปื่อย บางครั้งเป็นความวิตกกังวลหรือความหวาดระแวง แต่โดยทั่วไปแล้วเป็นความรู้สึกดีด้วยการยกระดับประสาทสัมผัส ผู้ใช้กลายเป็นคนช่างพูดมากขึ้น และผลกระทบทางสรีรวิทยาส่วนใหญ่จะเห็นได้ชัด เช่น ตาแดง ปากแห้ง อยากรอาหารเพิ่มขึ้น ผู้ใช้รู้สึกกระฉับกระเฉงและหัวเบา (มากกว่าภาวะมีน) ด้วยความรู้ที่ยกระดับขึ้นของกิจกรรมและความรู้สึก แต่ผู้เมายังคงมีความสามารถในการรับมือและชื่นชมสิ่งต่างๆ ผู้ใช้ส่วนใหญ่กล่าวว่า การเมาทำให้รู้สึกมีพลังงานและการเข้าสังคมได้ การ 'เมา' (High) ใช้อุปมากับการ (สูง) ขึ้น การทะยาน ภาวะสูงสุด (Peak) สูงส่ง โดดเด่น 'เมายา' เป็นคำอุปมาอุปไมยกับการขึ้น (Up Metaphor)

สติแตก (Stoned)

ภาวะ 'สติแตก' เป็นผลมาจากปริมาณสารกัญชาที่มากกว่าการเมา เกิดจากการสูบบุหรี่กัญชาหมดทั้งมวน หรือการใช้อย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ภาวะนี้อาจอยู่นานหลายชั่วโมง หรือเกือบทั้งวัน เป็นการมีประสบการณ์เต็มรูปแบบ ผลขึ้นกับสภาพร่างกายและจิตใจ อย่างเช่น ความสงบ ความเชื่องซึม ความง่วง กระบวนการคิดจะช้าลงหรือแบบผิดธรรมชาติที่ส่งผลต่อการคิด และแบบแผนการคิดจะกระจัดกระจายไร้ระเบียบเหมือนฝัน ผู้ใช้ไม่ต้องการเคลื่อนไหวร่างกายมากนัก ไม่สามารถใช้ความคิดอย่างจริงจัง หรือเพ่งความสนใจได้ กรณีที่รุนแรงของภาวะสติแตก ซึ่งเกิดจากการใช้ปริมาณที่สูงมากๆ ทำให้เกิดสภาวะที่อธิบายได้ยาก ส่วนใหญ่เป็นผลทางเภสัชวิทยาขององค์ประกอบทางเคมีต่างๆ ส่งผลต่อการรับรู้ ระบบการรับรู้ และความจำของผู้ใช้ มีภาพและสัญลักษณ์มากมายใช้แสดงถึงภาวะสติแตก ซึ่งหลักๆ แล้วจัดได้ว่าเป็น

การอุปมาด้วยภาพ (Visual Metaphors – ทัศนูปมา) เช่น การ์ตูน Stoned Agin ที่โด่งดังของ ครัมป์ (Robert Crumb) (ดูภาพประกอบ) การ ‘สติแตก’ (Stone) ใช้อุปมาทั้งของหนัก หิน หรือเมล็ด เป็นคำอุปมาอุปไมยกับการลง (Down Metaphor)

ประสบการณ์กัญชาของผู้ใช้ยืนยันความแตกต่างระหว่าง การเมา และการสติแตกซึ่งเกิดจากการใช้กัญชา ปริมาณที่สูงมาก การเมาเกี่ยวข้องกับสมอง ผู้เมากัญชามีการกระตือรือร้นและเคลื่อนไหวไม่หยุด ส่วนการ สติแตกเกี่ยวข้องกับร่างกายทั้งหมด ต้องการอยู่กับที่ ไม่ชอบเคลื่อนไหวมาก คล้ายกับหิน แต่สำหรับผู้ใช้ กัญชาบางคน คำว่าเมาและสติแตกสามารถใช้เปลี่ยนไปมาได้เพราะเป็นประสบการณ์ประเภทเดียวกัน

อย่างไรก็ตาม ผู้ใช้กัญชาบางคนตั้งข้อสังเกตว่า การสูบกัญชาที่สายพันธุ์ต่างกันจะมีผลเกิดขึ้นต่างกัน คือมี ผลต่อร่างกาย (Body-High) หรือผลต่อสมองหรือศีรษะ (Head-High) สายพันธุ์ Sativa (กัญชา⁶) กระตุ้นการ ทำงานของสมอง และถูกมองว่าเป็นประสบการณ์ ‘ขึ้น’ (up) ในขณะที่สายพันธุ์ Indica (กัญชา⁷) มีผลลดการ ทำงานของร่างกาย (Sedating) และถูกมองว่าเป็นประสบการณ์ ‘ลง’ (Down) สำหรับผู้ใช้บางคน การเปลี่ยน จากภาวะเมา (ประมาณ 30 นาที) ไปสู่ภาวะสติแตก (ประมาณ 60 นาที) เป็นภาวะชั่วคราวที่เพิ่มปริมาณ จากปานกลางไปเป็นปริมาณสูง แต่บางกรณี การใช้กัญชาปริมาณน้อยก็ทำให้เมาได้ แต่จะไม่นานและไม่ข้าม ไปสู่ภาวะสติแตก ภาวะทั้งสามนี้เป็นประสบการณ์เฉพาะขึ้นกับผู้ใช้กัญชาแต่ละคน

อาจสรุปว่า การเมาหรือการสติแตกอาจขึ้นอยู่กับภาวะของตัวผู้ใช้หรือสายพันธุ์กัญชา (Sativa หรือ Indica) และยังขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้ และระยะเวลาที่ รวมถึงกระบวนการผลิตสารกัญชาด้วย ในทางปฏิบัติผู้ใช้ มักสรุปสายพันธุ์กัญชาจากผลที่เกิดขึ้นตัวเอง และประสบการณ์กัญชาก็เป็นสิ่งที่ผู้ใช้เรียนรู้จาก ‘วัฒนธรรม

⁶ กัญชา หรือ เซมพ์ (Cannabis sativa L.subsp. sativa)

⁷ กัญชา (Cannabis sativa L.subsp. indica)

กัญชา' ซึ่งอาจมีผลต่อประสบการณ์กัญชาของผู้ใช้มากกว่าผลทางกายภาพคือ ปริมาณที่ใช้จริง และผลทางเภสัชวิทยา

ตามรายงานการศึกษาทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับประสบการณ์กัญชาของ ฌาคส์ โจเซฟ มัวโร (Jacques-Joseph Moreau) นายแพทย์ชาวฝรั่งเศส ที่ตีพิมพ์ครั้งแรกใน *On Hashish and Mental Alienation* (1845) กล่าวว่า การมีกัญชา (Hashish Intoxication) มี 3 ระดับ ที่แยกย่อยได้ 8 แบบ (Montagne. 2010: 72-73) เขากล่าวว่า กัญชาจำนวน 1 โดส (Dose) ทำให้เกิดความรู้สึกดี (Sensation of Wellbeing) แต่ยังไม่เห็นผลกระทบทางกายภาพ เมื่อเพิ่มปริมาณมากขึ้น จะเกิดผลทางกายภาพ และระบบประสาท รู้สึกกระสับกระส่าย และไม่เป็นสุข แสดงว่า ผลลัพธ์ขึ้นอยู่กับปริมาณกัญชาที่ใช้ ได้แก่ รู้สึกมีความสุข ตื่นเต้น ความคิดไม่ปะติดปะต่อ เวลาและมิติระยะหรือพื้นที่ (Space) บิดเบี้ยว อาการ 'ซินเนสทีเซีย' (Synesthesia) หรือสภาวะการรับรู้ของสมองที่สามารถรับรู้ประสาทสัมผัส 2 อย่างในเวลาเดียวกัน เช่น การมองเห็นสีต่างๆ ขณะฟังเพลง มีการติดขัดกับบางความคิด การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ มีแรงกระตุ้นที่ควบคุมไม่ได้ และที่สุดเกิดภาพลวงตาและภาพหลอน

โบเดอแลร์ (Baudelaire. 1961: 21-22) ใน 'Poem of Hashish' กล่าวถึงความมีกัญชา 3 ระยะคือ 1) ความครั้นเคร่งและเฮฮาแบบเด็กๆ แบบไม่มีเหตุผลและอดกลั้นไม่อยู่ แล้วก็เริ่มวิตกกังวล ติดตามมาด้วยภาวะสงบนิ่งชั่วคราว 2) การผ่อนคลาย สงบ อ่อนเปลี้ย หรือมึนงง แต่ส่วนใหญ่กล่าวได้ว่ารู้สึกเป็นสุข และ 3) ความรู้สึกที่รุนแรง รู้สึกว่าตัวตนเปลี่ยนไป และเกิดภาพหลอน สังเกตว่า ระยะแรกของ โบเดอแลร์ คล้ายกับภาวะ 'เมา' ระยะที่ 2 คล้ายกับ 'เมาจัด' หรือ 'สติแตก' ในขณะที่ระยะที่ 3 แสดงบางลักษณะของภาวะ 'สติแตก' หรือสภาพที่ 'เกินสติแตก'

ทาร์ต (Charles Tart) รายงานในหนังสือของเขา *On Being Stoned: A Psychological Study of Marijuana Intoxication* (1971) ว่า ผู้ใช้กัญชาได้บรรยายประสบการณ์ของผลที่เกิดขึ้นอย่างครอบคลุม หลากหลาย ชวนสนเท่ห์ โดยมีได้ดัดแปลงข้อมูลจากการบรรยาย ทาร์ต แยกการมีกัญชาออกเป็น 5 ระดับ 1) เริ่มสติแตก (Just Stoned) คือยังแทบไม่เห็นผลที่เกิดขึ้น 2) ค่อนข้างสติแตก (Fairly Stoned น่าจะเรียกว่า 'มึน') คือเริ่มแสดงอาการกระสับกระส่าย 3) สติแตกอย่างแรง (Strongly Stoned น่าจะเรียกว่า 'เมา') อยู่ในอาการเงียบ เปิดกว้าง สงบ มีการผ่อนคลายและยกระดับการรับรู้ ตื่นตัวอย่างมากต่อคนที่อยู่รอบข้าง รู้สึกถึงความมีประสิทธิภาพ สามารถเพ่งความสนใจให้จดจ่ออยู่กับงานได้ดี 4) สติแตกอย่างรุนแรงมาก (Very Strongly Stoned น่าจะเรียกว่า 'เมาจัด') การรับรู้มิติระยะหรือพื้นที่ (Space) และเวลาถูกบิดผัน เกิดจินตภาพอย่างเข้มข้น ความจำทำหน้าที่เปลี่ยนไป รู้สึกกำลังล่องลอย ไร้ประสิทธิภาพ สำนึกถูกระบวนการภายในร่างกาย

ถูกยกระดับขึ้น 5) สติแตกขีดสุด (Maximally Stoned น่าจะเรียกว่า ‘หมดสติ’) แสดงอาการคลื่นไส้ เวียนศีรษะ ง่วงนอน รู้สึกตัวลอย และหมดสติ (Michael Montagne. 2010: 73)

การใช้กัญชาเพื่อพัฒนาการเปลี่ยนภาวะสำนึกของจิต (Altered State of Consciousness)

‘การแสดงออกของการสร้างสรรค์จากมิติภายใน’ (‘Creative Inner Space’)

ฌาคเค็ท เชื่อเรื่อง ศักยภาพในการสร้างสรรค์และมิติทางจิตใจ (Spiritual) ของกัญชา เขาได้สร้างศัพท์ ‘การแสดงออกของการสร้างสรรค์จากมิติภายใน’ (‘Creative Inner Space’) เพื่อหมายถึงสิ่งที่หลายคนกล่าวถึง ภาวะที่กัญชาเหนี่ยวนำให้เกิดความคิดใหม่ๆ ขึ้น เขายอมรับคำกล่าวอ้างของศิลปิน นักดนตรี และปัญญาชนที่เชื่อว่า กัญชาช่วยสร้างสรรค์งานที่น่าสนใจต่าง ๆ ขึ้น เขาตั้งข้อสังเกตว่า กัญชาอาจไม่ได้เสริมความคิดสร้างสรรค์ทันทีที่เมากัญชา เพราะอาจอยู่ในภาวะจิตว้าวุ่น ความสนใจจะกระจัดกระจาย แต่ผลเชิงบวกต่อความคิดสร้างสรรค์จะเกิดขึ้นในกระบวนการคิด เทียบได้กับการอ่านหนังสือเพื่อเสริมความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีได้เกิดขึ้นทันทีขณะที่อ่าน ทว่าเป็นไปได้ที่ค่อยเกิดขึ้นภายหลังในแบบค่อยๆ สะสม ในทำนองเดียวกัน ผลเชิงบวกของกัญชาที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นทันทีเมื่อสิ้นสุดการเสพกัญชา (Dale Jacquette. 2010: 11)

สิ่งดีที่สุดของการใช้กัญชาคือ ความประทับใจใน ‘ประสบการณ์ครั้งแรก’ กับสิ่งคุ้นเคยและบางครั้งก็มีมิติเปลี่ยนแปลง ความเป็นประกายที่แจ่มชัดกับ ‘ความใหม่’ ของสิ่งที่เคยรู้มาแล้ว และแม้ในยามที่กลับคืนสู่ภาวะปกติ จิตก็ยังชักนำให้พิจารณาวิธีคิดที่ยังไม่เคยถูกสำรวจมาก่อน เช่น มโนทัศน์ ปัญหา และประพจน์ต่างๆ ในแนวทางที่ได้รับจากประสบการณ์ ‘เมากัญชา’ การเชื่อมโยงใหม่ๆ ดูเหมือนเพิ่งปรากฏต่อความสำนึก เป็นครั้งแรกหรือการปรากฏมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่าเดิมที่เคยสังเกตไว้ ความคิดใหม่มาสู่จิตตามธรรมชาติราวกลับว่าจิตในสภาวะปกติ (Straight Mind) ก่อนหน้านี้ปฏิเสธที่จะรับสิ่งใหม่ๆ เข้าสู่ความสำนึก จนกระทั่งกัญชา ‘เปิดประตู’ นั้นออก (Jacquette. 2010: 122)

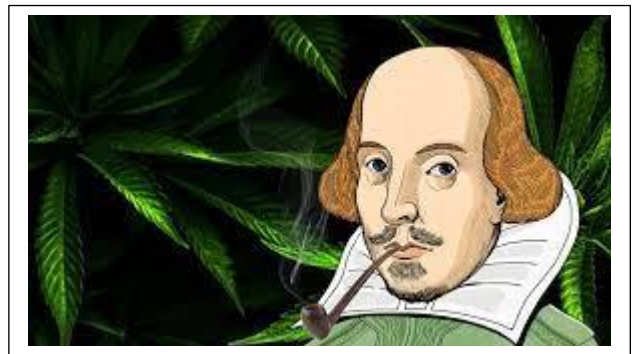
ขณะที่เมา (กัญชา) จิตจะถูกพัดพาไปกับกระแสขบวนการความคิดได้โดยง่าย สามารถสร้างจินตนาการกับความพยายามสร้างสรรค์ต่างๆ ที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยถูกนำมาใช้ กัญชามีคุณค่าอย่างมากในการขยายและเพ่งความสนใจในสิ่งที่เป็นความคิดสร้างสรรค์ตามธรรมชาติที่มีอยู่

ฌาคเค็ท (Jacquette. 2010: 122) เรียกความรู้สึกถึงศักยภาพแห่งการสร้างสรรค์ที่รายงานโดยผู้เมากัญชาจำนวนหนึ่งว่า ‘การสร้างสรรค์จากมิติภายใน’ (Creative Inner Space) พวกเขา กล่าวถึงความรู้สึกไว้

น้ำหนักเหมือนอยู่ในอวกาศขณะที่เมา บางครั้งจิตสามารถสำรวจความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่างๆ ในมิติใหม่ๆ ที่ก่อนหน้านี้ไม่เคยสงสัย เกิดเป็นความคิดใหม่ ความเข้าใจในมิติที่คาดไม่ถึงปรากฏต่อจินตนาการ การเชื่อมโยงในมิติใหม่สร้างความคิดที่นำไปใช้ในงานสร้างสรรค์ได้ ผู้ใช้กัญชาที่เฝ้าหาแรงบันดาลใจสามารถใช้ประโยชน์จากมุมมองที่หลากหลายต่อสรรพสิ่งที่พุ่งพรวดขึ้นขณะเมากัญชา

เหตุผลหลักๆ ที่ผู้ใช้กัญชาต้องการเมาคือ ต้องการรู้สึกถึงความประทับใจที่ถูกปลดปล่อยจากข้อกำหนดต่างๆ ที่ปิดกั้นความคิดสร้างสรรค์ที่มีอยู่ การสร้างสรรค์จากอวกาศภายในเป็นจินตนาการของผู้เมากัญชา ผู้ใช้กัญชาจำนวนหนึ่งรายงานประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกันนี้ หลักฐานที่แสดงผลของการใช้กัญชาว่าไปเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ เกิดจากการอ้างอิงถึงสิ่งที่ผู้ใช้กัญชารายงานว่า ความสนใจของเขาถูกชักนำไปสู่ปัญหาที่สร้างสรรค์และท้าทาย เพื่อหาความเป็นไปได้ใหม่ๆ โดยการสำรวจที่เฝงความสนใจอย่างเข้มข้น ผลที่ได้จากขั้นตอนใดก็ตามในกระบวนการสร้างสรรค์ที่ความคิดใหม่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์จากอวกาศภายใน โดยการใช้กัญชา ความคิดสร้างสรรค์ไม่จำเป็นต้องเกิดผลลัพธ์ที่สร้างสรรค์อย่างยั่งยืนขณะใช้กัญชาจน ‘เมาได้ที’ แต่เป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ที่ดำเนินไป ก็สามารถให้นำหนักกับกัญชาในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสาเหตุเบื้องหลัง และถ้ากัญชามีส่วนช่วยสร้างความคิดสร้างสรรค์ให้เพิ่มมากขึ้นกว่าปกติ และไม่จำเป็นต้องเกิดผลขึ้นในทันทีที่ผู้ใช้กัญชาเริ่มเมา ก็สามารถสรุปได้ว่า กัญชาเป็นตัวเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ และสามารถประกาศว่ามี ‘คุณค่าเชิงสร้างสรรค์’ (Creative Virtue) (Jacquette. 2010: 123)

ศิลปินนามอุโฆษเช่น เชกสเปียร์ (William Shakespeare) ก็น่าจะสูบกัญชาเพื่อเป้าหมายเดียวกันนี้ ถ้าเราเชื่อในผลการสำรวจของนักวิทยาศาสตร์ชาวอัฟริกาใต้ 2 ท่าน (Frances Thackery และ Nick van der Werfe) ซึ่งได้รายงานทาง BBC ในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2000 ว่าหลังบ้านของเชกสเปียร์ในศตวรรษที่ 17 นามีฉากของการสูบบุหรี่หรือยาอย่างลับๆ นักวิทยาศาสตร์ทั้ง 2 ท่านได้ขอให้ห้องแล็บของตำรวจตรวจสอบชิ้นส่วนของกล่องสูบยาดินเผาจำนวน 24 ชิ้นจากสวนในบ้านที่ยังคงเป็นของเชกสเปียร์ ริมฝั่งแม่น้ำเอวอน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของกรุงลอนดอน 91 ไมล์ ในอำเภอ สแตตเพิร์ด-อะพอน-เอวอน (Stratford-upon-Avon) มณฑลวอริกเชอร์ ประเทศอังกฤษ ผลการวิเคราะห์ด้วยแก๊สโครมาโทกราฟี (Gas Chromatography) พบว่า ชิ้นส่วนของกล่องสูบยา 8 ชิ้นยังคงมี

เศษตกค้างของกัญชา และมี 3 ชั้นที่พบสารโคเคน ซึ่งเป็นสิ่งที่หาได้ยากสำหรับยุคนั้น เพราะเป็นการค้นพบทางพฤกษศาสตร์ใน 'โลกใหม่'

แม้จะพบกลองสูบยาที่มีกัญชาตกค้างอยู่ในสวนบ้านของเชคสเปียร์ ก็ยังสรุปไม่ได้ว่า เชคสเปียร์สูบกัญชา หรือมีคนอื่นใช้เพราะต้องการเมากัญชา แต่การที่เชคสเปียร์เป็นผู้ประกอบการธุรกิจที่ประสบความสำเร็จ อุทิศตนให้กับครอบครัว และทำตามตามสมัยนิยม เข้าสังคมชาวโบฮีเมียที่น่าสนใจ เป็นไปได้ว่า เขามีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับกัญชา และสนุกเฮฮากับการเมากัญชา และอาจเชื่อว่าการใช้กัญชาช่วยเพิ่มความคิดสร้างสรรค์ในงานนิพนธ์ของเขา (Jacquette. 2010: 123)

งานวรรณกรรมชั้นเยี่ยมของเชคสเปียร์เกิดจากพรสวรรค์ตามธรรมชาติ อาศัยความมุ่งมั่น และความพยายามอย่างหนักที่ไม่สามารถใช้สารกระตุ้นจิตประสาทใดๆ มาทดแทนได้ องค์ประกอบของบทละครหรือโคลงซอนเน็ต (Sonnet) เรื่องสั้น รวมถึงข้อเขียนอื่นๆ เป็นผลจากกระบวนการอ่านไปและกลับอย่างซับซ้อน มีการเขียน การวิจารณ์ การแก้ไข และการจบเรื่อง ซึ่งทุกขั้นตอนไม่สามารถจัดการให้สำเร็จได้โดยนักประพันธ์ที่เมากัญชาตลอดเวลา (Jacquette. 2010: 124)

นักประพันธ์ผู้ถึงพร้อมด้วยพรสวรรค์เช่นเชคสเปียร์อาจได้เรียนรู้การใช้คุณค่าและหลีกเลี่ยงผลเสียของกัญชา เพื่อเพิ่มเสริมคุณค่าที่ยิ่งใหญ่กว่าในกระบวนการสร้างสรรค์ของเขา อย่างไรก็ตามแม้จะคิดว่า เชคสเปียร์ได้สูบกัญชาในบางช่วงของกิจกรรมสร้างสรรค์ของเขา สิ่งนี้ก็ได้เปลี่ยนแปลงการตีความ การนำไปแสดง หรือการชื่นชมคุณค่าในงานของเขา

ในหมู่ผู้ใช้กัญชา คงไม่มีใครปฏิเสธว่าการสูบกัญชาเป็นเรื่องที่น่าพึงพอใจ ดังนั้น การจินตนาการว่าเชคสเปียร์สูบกัญชาแม้ว่าเขาจะดูเคร่งขรึมและไม่แยแสต่อผลกระตุ้นจิตประสาทของมัน CNN ได้รายงานด้วยหัวข้อข่าวที่ค่อนข้างยั่วเยวเมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2001 (พ.ศ. 2544) '*Drugs Clue to Shakespeare's Genius*'⁸ (ยาเสพติดเป็นเบาะแสแห่งอัจฉริยภาพของเชคสเปียร์) ว่า มีหลักฐานที่อาจรวมสรุปได้ว่า เชคสเปียร์สูบกัญชาเล่นๆ เพื่อสร้างอารมณ์ขัน และอาจเป็นแรงบันดาลใจในวรรณศิลป์ เห็นได้จากนัยแฝงใน Sonnet 76 เกี่ยวกับการค้นหา 'สิ่งประดิษฐ์ในวัชพืชที่สังเกตได้' (Shakespeare.1985: 90, Sonnet 76)

ไยบทกวีของฉันจึงแล้งไร้ซึ่งความทะนง (Why is my verse so barren of new pride,)

ไกลห่างจากความผันแปรหรือเปลี่ยนอย่างฉับพลัน (So far from variation or quick change?)

ไยฉันถึงไม่เหลียวแลไปตามโมงยาม (Why, with the time, do I not glance aside)

⁸ Available online at www.europe.cnn.com/2001/WORLD/europe/UK/03/01/shakespeare.cannabis.

กับวิธีที่เพิ่งค้นพบและสารประกอบอันน่าทึ่ง (To new-found methods and to compounds strange?)

ไฉนฉันยังคงรจนาทุกอย่างในแบบเดิม (Why write I still all one, ever the same,)

และฉวยสิ่งประดิษฐ์กัญชาอันลือเลื่อง (And keep invention in a noted weed...)

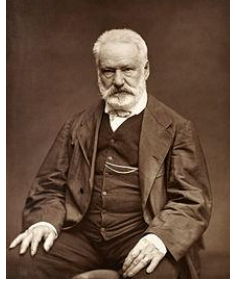
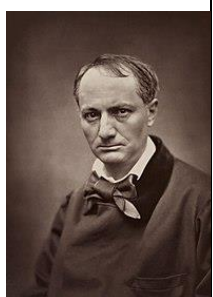
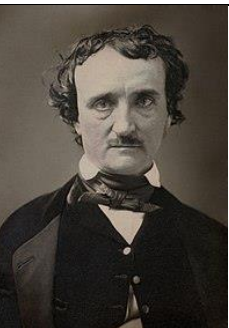
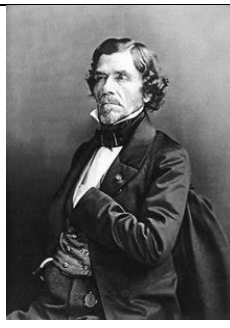
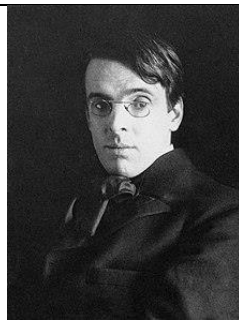
ผู้ชื่นชมเชคสเปียร์ (แฟนคลับ) คล้ายไม่อยากจะโยนเชคสเปียร์กับกัญชา ราวกับว่า คุณูปการทางวรรณศิลป์ บางส่วนของเขอาจถูกบ่อนทำลายลง แนวคิดนี้ดูไร้เหตุผล เพราะการที่สุนทรภู่ติดสุรา (ถึงโรงเหล้าเตากลั่น ควันโขมก มีคันทองผูกสายไว้ปลายเสา โอบาปกรรมน้ำนรกเจียวอกเรา ให้มัวเมาเหมือนหนึ่งบ้าเป็นน่าอาย, นิราศภูเขาทอง) ก็ได้ทำให้การอ่านวรรณกรรมคำกลอนของเขา มีคุณค่าลดลงแต่ประการใด รวมถึงนัก ประพันธ์ท่านอื่นๆ เช่น คุณชิต บุรทัต คุณโชติ (โชติ แพร่พันธุ์ – ยายอบ) และครูบ (อบ ไชยวสุ) ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช (อ้างบทสัมภาษณ์ใน ถนนหนังสือ) เล่าว่า ‘ร้านกินเหล้าที่สี่แยกสี่กั๊กพระยาครุฑนี้มันมีร้าน หนึ่ง เดียวนี้ไม่ทราบว่าจะเลิกหายไปไหน เข้าไปนั่งกันอยู่ทีนั้นแหละ กินกันไปเถอะครับ บางทีกินกันถึงขั้นไม่มี ตังค์จ่ายเจ๊ก ต้องให้คนนั่งกินต่อไปคนหนึ่ง คนอื่นออกไปหมუნ (ฮา) ไปหาตังค์มาใช้ (หัวเราะ) จะลูกหมด ไม่ได้ เจ๊กมันโวย’ (วิจารณ์นักเขียนกับเหล้า)⁹ ในบทความเดียวกัน ทองแถม นาถจำนงค์กล่าวว่า ‘(นักเขียน กวี) ที่ดื่มเหล้า ดื่มเบียร์ ทุกวันนั้นมีอยู่ แต่ผมก็เห็นว่า มีเปอร์เซ็นต์เท่า ๆ กับคนไทยในอาชีพอื่น ๆ นั้นแหละ ครับ ... เราอาจจะพบนักเขียนตอนที่เขากลับจากบ้านมา ‘เมา’ ตลอดวัน แต่เราไม่เห็นตอนที่เขากำลังงาน’

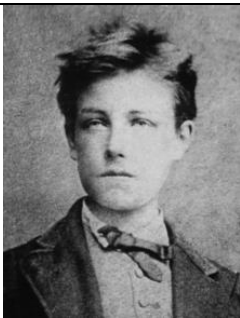
ประเด็นที่มีความเห็นว่าเป็นงานที่ผลิตขึ้นขณะเมา มีใช้ผลงานของเชคสเปียร์หรือสุนทรภู่ (หรือท่านอื่นๆ) แต่ เป็นผลผลิตของกัญชาหรือสุราที่สูบหรือดื่ม ความเห็นนี้ค่อนข้างไม่มีน้ำหนัก เพราะตัวเลขคนสูบกัญชาหรือ ดื่มสุรามีน้อยมาก ถ้าเหตุผลในความเห็นนี้ถูกต้อง ก็ควรมีงานวรรณกรรมเด่นๆ ออกมามีอีกมากมาย เพราะ ทุกคนที่เมาสุราหรือกัญชาสามารถผลิตงานวรรณกรรมได้ทั้งสิ้น ซึ่งความจริงก็ได้เป็นเช่นนั้น

ฌาคีท (Jacquette. 2010: 125) ได้ให้รายชื่อนักประพันธ์นามอุโฆษจำนวนหนึ่ง เช่น François Rabelais, Alexander Dumas, Gerard de Nerval, Victor Hugo, Honoré de Balzac, Ferdinand Boissard, Charles Baudelaire, Edgar Allan Poe, Eugene Delacroix, William Butler Yeats, Arthur Rimbaud, Allen Ginsberg, Jack Kerouac และ Paul Bowles (ดังภาพ)

⁹ <https://siamrath.co.th/n/30461>

นักคิดเหล่านี้เป็นผู้ใช้ภาษาที่มุ่งมั่นและเปิดเผย และกล่าวว่า ภาษาคือต้นธารแห่งวรรณศิลป์ในงานของพวกเขา โดยมากแล้วนักประพันธ์เหล่านี้สืบทอดภาษาเป็นครั้งคราว อาจเป็นเพราะพวกเขาได้เข้าร่วมชมรมศิลปินหรือนักปรัชญาที่เล็งเห็นประโยชน์ของภาษาในชีวิตและผลงานสร้างสรรค์ของพวกเขา

				
François Rabelais https://en.wikipedia.org/wiki/File:Francois_Rabelais_-_Portrait.jpg	Alexander Dumas https://en.wikipedia.org/wiki/Alexandre_Dumas	Gerard de Nerval https://en.wikipedia.org/wiki/G%C3%A9rard_de_Nerval	Victor Hugo https://en.wikipedia.org/wiki/Victor_Hugo	Honoré de Balzac https://en.wikipedia.org/wiki/Honor%C3%A9_de_Balzac
				
Ferdinand Boissard https://artsandculture.google.com/en	Charles Baudelaire https://en.wikipedia.org/wiki/Charles_Baudelaire	Edgar Allan Poe https://en.wikipedia.org/wiki/Edgar_Allan_Poe	Eugene Delacroix https://en.wikipedia.org/wiki/Eug%C3%A8ne_Delacroix	William Butler Yeats https://en.wikipedia.org/wiki/W._B._Yeats

tiny.cc/g122nhsh0?hl=en				
				
Arthur Rimbaud https://en.wikipedia.org/wiki/Arthur_Rimbaud	Allen Ginsberg https://en.wikipedia.org/wiki/Allen_Ginsberg	Jack Kerouac https://en.wikipedia.org/wiki/Jack_Kerouac	Paul Bowles https://en.wikipedia.org/wiki/Paul_Bowles	

นอกจากการสร้างสรรค์ให้เกิดความคิดแปลกใหม่โดยตรงแล้ว คงปฏิเสธไม่ได้ว่า การได้ผ่อนคลายจากความตึงเครียดก็มีผลต่อการเกิดความคิดสร้างสรรค์ และมีหลักฐานที่ชัดเจนว่ากัญชาให้ผลดีอย่างสม่ำเสมอและน่าเชื่อถือได้กับบางบุคคล แม้ยังไม่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์มารองรับ แต่ก็ได้หมายความว่า การผ่อนคลายที่ดีไม่สามารถมีส่วนทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ได้

กินสเบิร์ก (Jacquette. 2010: 128) ในบทความปี 1966 *The Great Marijuana Hoax: The First Manifesto to End the Bringdown* ได้บรรยายว่า

กัญชาเป็นตัวเร่งปฏิกิริยาที่มีประโยชน์โดยเฉพาะสำหรับการรับรู้ด้านสุนทรียภาพทางการเห็นและการได้ยิน ฉันเข้าใจโครงสร้างของดนตรีแจ๊สและดนตรีคลาสสิกบางชิ้นในลักษณะใหม่ภายใต้อิทธิพลของกัญชา และความเข้าใจเหล่านี้ยังคงใช้ได้อีกหลายปีในภาวะจิตสำนึกปกติ

กินสเบิร์กมีประสบการณ์พิเศษกับการฟังดนตรีขณะเมากัญชา ซึ่งอาจเกิดจากการยกระดับการรับรู้และการ 'เข้าถึง' ทำให้เกิดความซาบซึ้งอย่างเข้มข้น สิ่งนี้เป็นเสน่ห์ดึงดูดที่สุดของกัญชา (แสดงว่าในภาวะปกติ การรับรู้พิเศษของกินสเบิร์กถูกปิดกั้นไว้) และกินสเบิร์กยืนยันว่าประสบการณ์พิเศษนี้ยังคงอยู่และใช้ได้อีกนาน

ภายหลังการเมากัญชา (แสดงว่า คำกล่าว ‘สิ่งที่ปรากฏขณะเมากัญชาเป็นเพียงภาพลวงตาเท่านั้น’ จึงไม่เป็นความจริง)

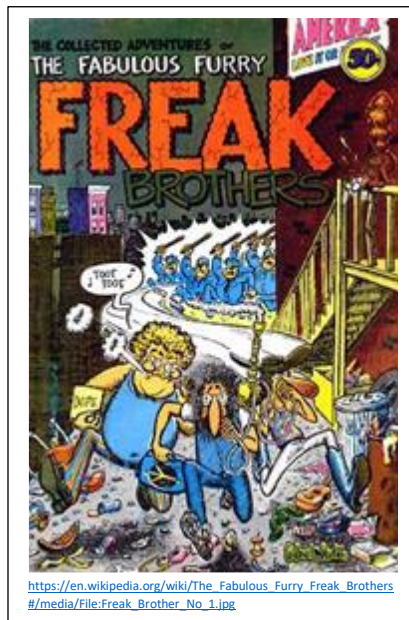
อาจมีข้อสงสัยว่า ประสบการณ์พิเศษกับดนตรีองค์หนึ่ง ที่เกิดขึ้นขณะเมากัญชาทุกครั้งเป็นแบบเดียวกัน หรือแตกต่างกันไปจากครั้งก่อน และหากคนอื่นไปอ่านสิ่งที่กินสเบิร์กบรรยายสิ่งที่เขา ‘เข้าถึง’ ขณะเมากัญชา เราจะ ‘เข้าใจ’ สิ่งที่กินสเบิร์กบรรยายไว้หรือไม่ แต่ปัญหาเหล่านี้ไม่เป็นปัญหาสำหรับกินสเบิร์กและผู้เข้าของการใช้กัญชา พวกเขายืนยันว่า *ประสบการณ์พิเศษที่เกิดขึ้นเป็นผลจากการเมากัญชาและไม่มีทางเกิดขึ้นหากไม่เมากัญชา*

ฉาดเค็ท ได้ทดลองเมากัญชาด้วยตนเองเพื่อทดสอบสิ่งที่กินสเบิร์กกล่าวไว้ แม้ผลที่เกิดขึ้นไม่ค่อยน่าประทับใจนัก เขาเล่าว่า เขามีความประทับใจในศาสนาพุทธและวัฒนธรรมฮินดูมาก แต่ไม่เคยเขียนเรื่องเกี่ยวกับปรัชญาตะวันออกเลย ในขณะที่เมากัญชา เขาเห็นพระพิฆเนศปางเสวยสุข (Ganesha-sri ดังภาพ) มาปรากฏที่โต๊ะกาแฟของเขา ในมือข้างหนึ่งของพระองค์ถือรีโมทคอนโทรลโทรทัศน์อยู่ในมือ จากนั้นก็เป็นภาพเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตำนานของพระพิฆเนศในศาสนาฮินดู ทำให้เขาสรุปว่า การเมากัญชาอาจไม่ใช่วิธีการในการหาข้อสรุปทางปรัชญาที่มีประสิทธิภาพมากนัก (Dale Jacquette. 2010: 130-131)

คงเป็นไปได้ที่นักปรัชญาเมื่อได้สืบทอดวิชาเล็กน้อยแล้ว เขาก็สามารถไขปริศนาปัญหาปรัชญาที่หมักหมมมายาวนานหลายสิบหรือหลายร้อยปีได้ทันทีด้วยคำตอบที่ลึกซึ้ง รวบรวมว่าการสืบทอดวิชาได้เปิดประตูพิเศษของจิตไปแก้ปัญหาปรัชญาที่ลึกซึ้งได้ แต่ในยามที่จิตปกติไม่สามารถกระทำเช่นนั้น ถ้ามิใช่เช่นนั้น เรื่องนี้ควรเป็นอย่างไร

ฌาคเค็ท (Jacquette. 2010: 126) เสนอมุมมองของความสัมพันธ์นี้จากการ์ตูนคลาสสิกของ เชลตัน (Gilbert Shelton) เรื่อง *The Fabulous Furry Freak Brothers* ซึ่งเป็นการ์ตูนใต้ดินเกี่ยวกับตัวละครสามคนที่เมาท์กัญชา¹⁰ *The Freak Brothers* ปรากฏตัวครั้งแรกใน *The Rag* หนังสือพิมพ์ใต้ดินที่ตีพิมพ์ในออสติน รัฐเท็กซัส ในเดือนพฤษภาคม ปี 1968 และพิมพ์ซ้ำเป็นประจำในหนังสือพิมพ์ใต้ดินทั่วสหรัฐอเมริกา และในประเทศอื่นๆ ภายหลังการผจญภัยของพวกเขาถูกตีพิมพ์เป็นหนังสือการ์ตูนชุด ชีวิตของพี่น้องทั้งสามคนเป็นเรื่องเกี่ยวกับการจัดหาและความเพลิดเพลินในการใช้กัญชาเพื่อนันทนาการ จัดเป็นการ์ตูนล้อเลียนที่เสียดสีสังคมและวัฒนธรรม คำพูดที่แสดงปรัชญาของแฟรงค์คือ ‘กัญชาสามารถช่วยให้คุณผ่านช่วงเวลาที่ไม่มีเงินได้ ดีกว่าเงินที่จะพาให้คุณผ่านช่วงเวลาที่ไม่มีกัญชา’ ในทางกลับกัน (ภายหลัง) ฌาคเค็ทเห็นว่า การใช้กัญชาอย่างสม่ำเสมอกลับจะไปบดบังความจริง เพราะการสูญเสียเวลาไปกับกัญชา แทนที่จะใช้เวลาในการพยายามศึกษาปัญหาปรัชญาอย่างจริงจัง

ขณะที่นักปรัชญาเมาท์กัญชา มิใช่ว่าเขาสามารถจะหาคะเมนข้ามปัญหาทางปรัชญายากๆ ที่ต้องอาศัยการวิพากษ์ตรวจสอบอย่างเข้มข้น แต่ขณะเมาท์กัญชาเหมือนได้หยุดการใช้ความคิดที่มากเกินไป อาจเปรียบได้กับการใช้เวลายามบ่ายที่ชายหาด หรือใช้เวลายามค่ำฟังเพลงคลาสสิกจากวงซิมโฟนี เป็นช่วงเวลาที่ความคิดทางปรัชญาสามารถหลุดรอดจากแบบแผนความคิดที่ปิดกั้นความสัมพันธ์ต่างๆ ไว้อย่างแน่นอน การเมาท์กัญชาจึงเป็นการเปิดจินตนาการไปสู่ความคิดที่ปกติจะโดนปิดกั้นด้วยจารีตทางปัญญาที่ตีกรอบไว้อย่างคับแคบ

ผู้ใช้กัญชาที่ ‘มีสติหรือมีความรับผิดชอบ’ หมายถึงผู้ที่ใช้สารกัญชาอย่างเหมาะสมกับภาวะตัวตนและช่วงเวลาที่มืออยู่ เช่นเดียวกับคนที่ ‘สนุก’ กับการเล่นกีฬาหรือการท่องเที่ยว หรือ ‘สุขสำราญ’ ยามดื่มสุรา ศิลปินสร้างสรรค์ได้ ‘เพลิดเพลิน’ กับกัญชา และรายงานว่าเขาสามารถเห็น เข้าใจ และซาบซึ้งกับสิ่งต่างๆ

¹⁰ https://en.wikipedia.org/wiki/The_Fabulous_Furry_Freak_Brothers accessed 18/11/2021.

ใน ‘มุมมองใหม่’ ที่แตกต่างออกไปขณะเมาัญชา และภายหลังเมื่อกลับคืนสู่ภาวะปกติ เขาสามารถเข้าถึงภาวะนั้นได้อีกในกิจกรรมและในงานต่างๆ ที่ทำ ดังนั้นเขาจึงรู้สึกว่าการเมาัญชาเป็นการปลดปล่อยความคิดสร้างสรรค์ใหม่ๆ หรืออย่างน้อยก็มีส่วนช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้น

ฉาเค็คท์กล่าวว่า เขามีข้อมูลมากพอจะยืนยันว่า เวลาที่ใช้ในขณะเมานั้นมิได้สูญเปล่าเหมือนถูกลบหรือหักออกจากช่วงเวลาของชีวิต ผู้ใช้ัญชาสามารถไต่ตรองความรู้สึกต่างๆ ที่แปลกแตกต่างไปจากขณะชีวิตปกติ และได้ผลเป็นข้อสรุปที่แปลกต่างไปจากเดิม เพราะในช่วงขณะที่เมาัญชา จิตถูกปลดปล่อยให้ร่นมยกับการเชื่อมโยงความคิดในรูปแบบที่หลากหลายกว่าการคิดในยามปกติที่มักจะถูกปิดกั้น ความคิดใหม่เหล่านี้ทำให้เกิดความมีชีวิตชีวาสดใส แต่บางครั้งมันก็น่าตื่นเต้นตกใจเหมือนกับรูปแบบที่ส่วตัวของอารมณ์ขันและโศกนาฏกรรม ทำให้ผู้เมาัญชาสามารถหัวเราะกับความว่างเปล่าหรือเจ็บปวดกับความรู้สึกบางอย่างที่ัญชากระตุ้นให้เกิดขึ้น (Jacquette. 2010: 127)

ผู้ใช้ัญชาที่มีความรับผิดชอบจะไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น เปรียบเสมือนกับการใช้เวลาว่างฟังเพลงหรือทำงานอดิเรก ผู้ใช้ัญชาบางคนพบว่า ขณะเมาัญชาเขาสามารถเข้าใจสิ่งที่พบได้ดีขึ้นโดยเฉพาะเมื่อได้นำกลับมาพิจารณาอีกครั้งหลังเว้นช่วงจากการเมาไประยะสั้นๆ ผู้ใช้ัญชาเพื่อนั้นทนทานการเช่นคิลปินหรือนักปรัชญาได้เรียกสิ่งนี้ว่า ‘หนี้สร้างสรรค์จากัญชา’ (A Creative Debt to the Drug) เป็นประสบการณ์ที่การรับรู้ถูกยกระดับให้สูงขึ้นเหนือภาวะปกติ ก้าวข้ามพันอุปสรรคเพื่อความซาบซึ้งในสุนทริยรส พบแรงบันดาลใจ และการค้นพบทางจิตวิญญาณ ประสบการณ์ที่เราร้อนเมื่อ ‘ัญชาร้องเพลง’ อยู่ในเส้นเลือด ทำให้ผู้ใช้เข้าใจความหมายของการเมาัญชา และเมื่อไฟแห่งวิญญาณถูกจุดขึ้น ผู้ใช้ัญชาก็สามารถสร้างความเห็นด้วยภูมิรู้เกี่ยวกับัญชาว่าเป็น ‘พันธมิตรทางเคมี’ ของเมธีผู้แสวงหาความจริง เมื่อผู้ใช้ัญชาเมาเขาจะรู้สึกมีชีวิตชีวากับการไต่ตรองเนื้อหาและทิศทางของปรัชญา การพบ ‘ความคิดใหม่’ ที่เกิดขึ้นเป็นผลอย่างชัดเจนที่ัญชาได้กระตุ้นให้เกิดหรือได้เปลี่ยนแบบแผนความคิด (Jacquette. 2010: 127)

ในยามว่างจากภารกิจประจำ การเมาัญชาเป็นกิจกรรมที่น่าประทับใจพิเศษ เช่น การอ่านโคลกใน ศรีภควัทคีตา มหาภตยุทธ หรือบทเทศนาบนภูเขาในพระคัมภีร์ใหม่ ฟังการขับเสภาขุนช้างขุนแผน ชมภาพยนตร์แฮรี่ พ็อตเตอร์ เราอาจ ‘ไต่ยีน’ นำเสียงที่ชัดเจนของโสเครตีสในบทสนทนาต่างๆ ในงานนิพนธ์ของเพลโตเป็นครั้งแรก (รวมถึงกิจกรรมทุกอย่างที่กล่าวมา) การแสวงหาความสุขแบบเรียบง่ายนี้จะสอดคล้องกับนิยาม ‘อิสระภาพ’ ที่บัญญัติในปฏิญญาแห่งอิสระภาพ (Declaration of Independence) ตามอุดมคติของยุคเรืองปัญญา

แต่บางครั้งความคิดอันบรรเจิดระหว่างจุดสูงสุดขณะเมากัญชา ที่ดูเหมือนเป็นการค้นพบและเจาะลึกลงไป ในความจริงที่ถูกซ่อนเร้น ความคิดใหม่นี้ดูน่ายอมรับน้อยลงเมื่ออาการเมากัญชาได้สิ้นสุดลง ความคิดที่เกิดขึ้นหลังอิทธิพลของกัญชาเมื่อนำมาทบทวนกลับพบว่า มีความเห็นเป็นแบบตรงกันข้าม (แต่ก็ไม่เป็นแบบนี้ทุกครั้ง) จึงอาจเป็นความยากในทางญาณวิทยาที่จะแยก ‘ประสบการณ์จากกัญชา’ และ ‘ประสบการณ์ไร้กัญชา’ ในกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ และมีผู้กล่าวว่า ยังมีหนทางอื่นที่มีคุณค่าในการสร้างความก้าวหน้าทางปรัชญามากกว่าการสูบกัญชาเพื่อเปลี่ยนภาวะความรู้สำนึก นอกเหนือจากความรื่นเริง และพักผ่อนขณะเมากัญชาแล้วอาจกล่าวว่า ‘ไม่มีราชวิธีสู่การบรรลุสัจจะทางปรัชญา’

เปรียบเทียบกัญชากับยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท (ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท) อื่น

วิลเลียม เจมส์ (James 1842–1910) ฮักซ์ลีย์ (Huxley 1894–1963) และ ลีอาร์ย (Leary 1920–1996) เป็นกลุ่ม ‘ผู้สนับสนุนยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท’ (Psychedelic Drugs) ว่าสามารถชักนำประสบการณ์ที่มีคุณค่าทางจิตวิญญาณและปรัชญาได้โดยการ ‘ขยายสำนึก’ (expand consciousness) ทำให้เราเห็นเกินขอบเขตการรับรู้ปกติ นั่นคือ ‘ประสบการณ์ประติมากรรม’ เหล่านี้สามารถให้ประสบการณ์ทางศาสนาที่แท้จริงและเห็นสิ่งต่างๆ ตามที่เป็นจริง (Jacquette. 2010: 7)

เจอร์ราร์ด เฮิร์ด (Heard: 1889–1971) กล่าวว่า ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสามารถเข้าใจได้ในกระบวนการทัศน์ของ ‘การหยั่งรู้’ (Intuitive Paradigm) ซึ่งตรงข้ามกับการคิดแบบ ‘วิเคราะห์’ (‘Analytic’ Thought) (Heard. 1963: 7-17) ในขณะที่ ชาร์ลส์ ทาร์ท (Charles T. Tart) ใช้คอมพิวเตอร์เปรียบเทียบเพื่อแสดงหลักการนี้ คอมพิวเตอร์สามารถเรียกใช้โปรแกรมต่างๆ ได้อย่างตรงไปตรงมา แต่จิตใจของมนุษย์สามารถถูกเปลี่ยนสถานะของการสำนึกได้ เพื่อที่จะเข้าถึงคุณค่าในแง่มุมต่างๆ ของความเป็นจริงได้ดีขึ้น จากมุมมองของสิ่งที่ ทาร์ท เรียกว่า ‘วิทยาศาสตร์ในสภาวะจำเพาะ’ (‘State-specific Sciences’) (Roche. 2010: 37)

เฮิร์ด บรรยายว่า จิตมี ‘ระยะใกล้ไกลที่เห็นได้ชัดเจน’ หลายระยะ (เทียบกับเลนส์ที่มี focal length ต่างๆ ตามความโค้ง) เช่น การทำสมาธิของ เดส์คาร์ตส์ (René Descartes) ทำให้เขาสามารถเขียนงานปรัชญาด้วยความคิดที่เกิดขึ้นในขณะกึ่งหลับ วิลเลียม ฮาร์วีย์ (William Harvey) ผู้ค้นพบ ‘กลไกของการไหลเวียนโลหิต’ โดยใช้การนั่งสมาธิในเหมืองถ่านหิน และนักคณิตศาสตร์ อ็องรี ปวงกาเร (Henri Poincaré) ตระหนักดีว่า ความคิดมากมายของเขาเกิดจากการหยั่งรู้ (Intuition) มากกว่าการใช้สมองครุ่นคิดอย่างหนัก เฮิร์ดเสนอให้ใช้ LSD เป็นเส้นทางลัดตัดตรงไปสู่ความสามารถพิเศษและพลังสร้างสรรค์ของจิต ซึ่งเป็นการก้าวข้าม ‘ตัวกรองจับผิด’ (Critical Filter) ของสำนึกตามปกติ แอนดรูว์ ไวล์ (Andrew Weil) และ เจมส์

เคลเลนเบอร์เกอร์ (James Kellenberger) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสำนึกที่เปลี่ยนแปลงไป และอัจฉริยะเชิงสร้างสรรค์ (Roche. 2010: 38)

ตามทฤษฎีจิตของ อองรี เบิร์กสัน (Henri Bergson) นักปรัชญา บอร์ด (Charlie Dunbar Broad) และ จิต เวช สมิทส์ (John Raymond Smythies) ได้เสนอตัวแบบ 'ลิ้นปรับลด' ('Reducing-Valve') ซึ่งเสนอว่า สำนึก รู้ตามปกติมิได้ให้ 'ความจริงแบบไร้เดียงสา' (Unadulterated) จิตกรองความคิดและการรับรู้จากภายนอก ตลอดเวลา จิตจึงรับรู้เฉพาะสิ่งที่เป็นโยบายชนตามสำนึกที่จำกัดกำหนดไว้เท่านั้น เบิร์กสัน ยังได้กล่าวว่า จิต ได้สร้างความเป็นจริงอย่างต่อเนื่อง ด้วยการเรียบเรียงและการตีความปรากฏการทางผัสสะภายใต้กรอบ ความทรงจำเดิมของเรา และต่อมา ฮักซ์ลีย์ (Aldous Huxley) ได้นำแนวคิดเรื่อง 'ลิ้นปรับลด' นี้ไปเผยแพร่ ฮักซ์ลีย์ อธิบายว่า ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทได้ 'เปิดลิ้น' การรับรู้ของจิต ทำให้เราเห็นความงามของโลกที่ แท้จริง เจนเช่นศิลปินผู้ยิ่งใหญ่และผู้วิเศษ มนุษย์สามารถปลดแอกจากความจำเป็นของการดำเนินชีวิตตาม ปกติ ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสามารถยกระดับพลังของการรับรู้และสติปัญญาอย่างยิ่งใหญ่ ผู้ใช้ LSD หรือเมสคาลีน (Mescaline) อาจ 'ช่วยให้ได้ข้อสรุปทางปรัชญาที่ลึกซึ้งที่ยากยิ่งจะหา' (Stafford & Golightly. 1969: 38) และดวงตาของพวกเขาจะ 'เป็นเสมือนกล้องจุลทรรศน์ที่เจาะลึกลงๆ ไปใต้พื้นผิวโลกที่เร็งระบ่า' (Watts. 1965: xix, 26) ฮักซ์ลีย์เชื่อว่า ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสามารถเจาะทะลุเงื่อนไขจำกัดของภาษา และวัฒนธรรมได้ สำนึกรับรู้ปกติเต็มไปด้วยมโนทัศน์ที่มีความเป็นเหตุผลมากเกินไปจนปล้นธรรมชาติเดิมแท้ ของสิ่งต่างๆ ออกจากความจริง (Huxley. 1990: 92) ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทเป็นตัวทำลายที่จำเป็น สำหรับการทำให้ภาวะจิตที่เหนียวหนึบผิดยุคสมัยมีความลื่นไหลได้ (Huxley. 1968: 38-48) ในทำนอง เดียวกัน วอลเตอร์ ฮุสตัน คลาร์ก (Walter Houston Clark) สนับสนุนว่า ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทพัฒนา ศีลธรรมของมนุษย์ด้วยการเผยให้เห็น 'เอกภาพของมวลมนุษย์และสรรพสิ่ง' (Roche. 2010: 38)

เลียร์ (Timothy Leary) และ เมตซ์เนอร์ (Ralph Metzner) กล่าวว่า ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาททำให้ผู้ใช้ เกิดสำนึกโดยตรงถึงสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นตัววัตถุหรือหลักการที่ใช้ในวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ แต่ไม่สามารถ ตระหนักได้ตามปกติได้ เช่นที่ทั้งสองท่านมีประสบการณ์ตรงกับ DNA หรือ วัตต์ (Alan Watts) เขียนว่า สามารถสัมผัสกับความเข้าใจการเทียบเท่ามวล-พลังงาน (Mass-Energy Equivalence) ของไอน์สไตน์ หรือ สตราสมัน (Rick Strassman) กล่าวว่า DMT หรือ Dimethyltryptamine (ไดเมทิลทริปตามีน) ช่วยให้ผู้ ใช้สามารถมองเห็น 'สสารดำ' (Dark Matter) ได้ กรณีเหล่านี้ทำให้ แบล็คมอร์ (Susan Blackmore) ผู้สนับสนุนตัวแบบ 'ลิ้นปรับลด' กล่าวว่า สำนึกรู้ตามปกติของมนุษย์มิใช่การรับรู้ในอุดมคติสำหรับ วิทยาศาสตร์และปรัชญา เธออ้างถึงประสบการณ์ร่วมจากยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่ทำให้ 'เป็นหนึ่ง เดียวกับจักรวาล' จึงสรุปว่าประสบการณ์นี้ 'เข้ากับความเข้าใจโลกแบบวิทยาศาสตร์ได้ดีกว่ามุมมองแบบทวิ

ลักษณะ (Dualist View) ตามปกติ ... เราเป็นหนึ่งในเดียวกับจักรวาลจริงๆ ซึ่งหมายความว่า ความรู้สึกถึงตัวตนด้วยยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอาจเป็นจริงกว่ามุมมองแบบทวิลักษณ์ (Roche. 2010: 39)

จากประวัติศาสตร์อันยาวนานของการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทในรหัสลัทธิ (Mystery Cults) และการปฏิบัติต่างๆ ทางศาสนา มีพิธีกรรมและการปฏิบัติที่ดำเนินมาหลายศตวรรษสามารถเจาะทะลุผ่านลงตาของสำนักผู้ตามปกติ และทำให้เป็นเอกภาพกับความจริงสูงสุดใน *The Birth of Tragedy* ฟรีดริช นิทเช่ (Friedrich Nietzsche) นิพนธ์ว่า พิธีกรรมโบราณของชาวไดโอนีเซียนก็เป็นไปเช่นกล่าวนี ผู้เข้าร่วมพิธีกรรมใช้ 'ยาเสพติด' (Narcotic Potions) เพื่อเข้าถึงความเป็นหนึ่งเดียวกับเพื่อนมนุษย์และกับธรรมชาติ 'เมื่อระดับพระวรสารแห่งความปรองดองสากลแล้ว บัณฑิตแต่ละคนไม่เพียงคืนดีกับเพื่อนของเขาเท่านั้น ทว่ายังเป็นหนึ่งเดียวกับเขาอย่างแท้จริงด้วย รวบรวมว่ามานายาถูกฉีกออกเป็นชิ้นๆ และเหลือเพียงเศษเสี้ยวที่ล่องลอยอยู่ต่อหน้านิมิตแห่งความเป็นหนึ่งอันลึกลับ' (Roche. 2010: 39)

นอกจากนี้ ฮ็อฟมันน์ (Albert Hofmann) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาโบราณของชาวกรีกและการใช้ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท มีสมมติฐานว่า พิธีกรรมของลัทธิ Eleusinian Mystery Cult ของชาวกรีกโบราณมีการใช้เครื่องดื่มที่ใส่เชื้อรา (*Claviceps purpurea*) จากข้าวไรย์ (สารพิษเออร์กอต) ที่ทำให้เกิดอาการประสาทหลอน เพื่อเข้าถึง 'ประสบการณ์แห่งความครบสมบูรณ์' (Experience of Totality) ที่ลึกลับ (Hofmann. 1997: 31-39) และยังสามารถไปอีกว่า การใช้สารดังกล่าวเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดปรัชญาและเพลโตและอริสโตเติล เนื่องจากเมธีทั้งสองนิพนธ์ถึงประสบการณ์ของลัทธิ Eleusinian Mysteries ไว้อย่างชื่นชม (Roche. 2010: 40)

ข้อโต้แย้งต่าง ๆ เกี่ยวกับการยกระดับสำนักผู้รู้ขณะเมากัญชา

ผู้ใช้กัญชาโดยมากเชื่อว่า กัญชาเป็นทางเลือกที่ถูกสุขลักษณะและมีประโยชน์สำหรับการเปลี่ยนสำนักผู้ตามปกติและการรับรู้สภาพแวดล้อม หรือที่เรียกว่า 'การยกระดับความสำนึก' ของผู้ใช้กัญชา นอกจากนี้ยังมีสารบางชนิด (เช่น นิโคตินและคาเฟอีน) สามารถกระตุ้นจิตใจและเพิ่มสมาธิในการทำงานได้ และก็มีนักปรัชญาจำนวนหนึ่งได้รับแรงบันดาลใจแปลกใหม่จากประสบการณ์การใช้กัญชาและสารเหล่านี้ เหตุผลที่นำมาสนับสนุนจะพบปัญหาอะไรบ้าง (ปัญหาการเข้าถึงความจริง ความเท็จ การบิดเบือนเหตุผล การบ่อนทำลายสิทธิเสรี และการสูญเสียอิสรภาพหรืออำนาจในตนเอง การกำหนด)

1) กัญชาและยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทขัดขวางการประมวลผลของจิต

คานท์ (Immanuel Kant) กล่าวว่า สารเหล่านี้ทำให้ (Kant. 1974: 46) ในทำนองเดียวกัน มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault) กล่าวถึงอำนาจ ‘การเผยแพร่’ ของยา(เสพติด)ว่า ยา ‘ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความจริงและความเท็จเลย’ (Foucault. 1977: 165-195) รัสเซลล์ (Bertrand Russell) กล่าวว่า หากสารมีเมามาเหล่านี้สามารถชักนำประสบการณ์เหมือนความปิติยินดีทางศาสนา (Religious Ecstasies) แล้ว เราคง ‘ไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างคนที่กินน้อยแล้วเห็นสวรรค์กับคนที่ดื่มมากแล้วเห็นงู’ ทุกกรณีอยู่ในสภาพการณ์ที่ผิดปกติ ดังนั้นจึงเป็นการรับรู้ที่ ‘ผิดปกติ’ (Russell. 1935: 188)

มีการกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาวะสมองผิดปกติและความปิติยินดีทางศาสนาว่ามีลักษณะร่วมกันระหว่างประสบการณ์จากยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทกับโรคจิตเภท (Schizophrenia) โดยเฉพาะความคิดวิปลาส (Thought Disorder) ความหวาดระแวง (Paranoia) อาการหลงผิด (Delusion) บุคลิกวิปลาส (Depersonalization) ปกติแล้วเราไม่ได้คิดว่า ผู้ป่วยโรคจิตเภทได้สิทธิเข้าถึงความรู้ที่คนปกติทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้ ดังนั้นยาที่ให้ผลใกล้เคียงกับโรคจิตเภท (เช่น Dimethyltryptamine [DMT], LSD, กัญชา) ก็ควรเป็นเช่นเดียวกัน จะได้ก็เพียงความรู้สึกถึง ‘ภาวะสมองผิดปกติ’ (Mental Anomalies) เท่านั้น

นอกจากนี้ สิ่งที่จัดเป็น ‘ความรู้’ ต้องสามารถพิสูจน์สนับสนุนได้ (ต่างจากความเชื่อ) การกล่าวอ้างว่า ‘รู้’ ความจริงของผู้ใช้ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทมีหลักฐานไดนามาพิสูจน์สนับสนุนได้บ้าง หรือแม้จะกล่าวอ้างว่า กัญชาหรือยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสร้างแรงบันดาลใจ ที่สามารถพิสูจน์ได้ภายหลังด้วยวิธีการที่น่าเชื่อถือ ก็ยังสรุปไม่ได้ว่า กัญชาและยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทเป็นแหล่งจัดหาความรู้ที่น่าเชื่อถือ

ข้อโต้แย้ง

เจมส์ (James. 1962: 412) อธิบายว่า การที่ภาวะสำนึกเปลี่ยนแปลงไปเพราะ ‘สารเคมีประติษฐ์’ ก็มีได้ทำให้การเข้าถึงประสบการณ์ใหม่กลายเป็นสิ่งที่ผิด การประเมินค่าสิ่งหนึ่งควรพิจารณาจากผลที่ได้รับมากกว่าวิธีการที่ใช้ ภาวะตระหนักรู้ที่ลึกลับอาจให้สิ่งที่เป็นเพียงสมมติฐาน (Hypotheses) แม้ภายหลังพิสูจน์ได้ว่าสมมติฐานเหล่านี้ผิด เราก็ไม่ควรผิดหวัง มันเป็นโอกาสที่เมื่อตีความในบางลักษณะแล้ว อาจเป็นความจริงที่สุดของความเข้าใจอันลึกซึ้งในความหมายใหม่อีกแบบหนึ่ง

เจมส์ บรรยายความเข้าใจเชิงปรัชญาอย่างลึกซึ้งที่เขาได้รับหลังจากการทดลองใช้ในตรัสออกไซด์ ทำให้เขารู้สึกขบขันความคิดเฮเกลแบบใหม่ ‘เมื่อมองย้อนกลับไปประสบการณ์ของผม สิ่งเหล่านี้ล้วนมาบรรจบกันเป็นความเข้าใจที่แสดงถึงนัยสำคัญทางอภิปรัชญาบางประการ ประเด็นสำคัญคือ การกลมกลืนกัน (Reconciliation) ราวกับว่าสิ่งที่ตรงกันข้ามของโลก ซึ่งเป็นความขัดแย้ง (Contradictoriness) และความขัดกัน (Conflict) ทำให้ความยากลำบากและปัญหาทั้งหมดของเราหลอมรวมเป็นเอกภาพ ... ฉันรู้สึกถึงบาง

สิ่ง บางสิ่งเหมือนกับที่ปรัชญาของ เฮเกิลหมายความว่า หากใครสามารถเข้าถึงและอธิบายได้อย่างชัดเจน ผู้ที่มีหูกังฟังเกิด สำหรับฉันแล้ว ความรู้สึกถึงชีวิตของความจริงนั้น เพียงมาในสภาพจิตใจที่ลึกลับเท่านั้น'

(James. 1962: 374 cited in Taliaferro & Le Gall. 2010: 79)

ต่อมาผู้นิยมใช้ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท (Psychedelicit) ยืนยันที่จะปฏิเสธความสำคัญของความคิดแบบ มีเหตุผลว่าเหนือกว่าการหยั่งรู้ (Intuition) และเห็นด้วยกับคำยืนยันของเจมส์ว่า 'การดำรงอยู่ของภาวะ ลึกลับนี้ ได้ล้มล้างการเสแสร้งของภาวะที่ไม่ลึกลับว่าเป็นเผด็จการสูงสุดและหนึ่งเดียวของสิ่งที่เราอาจเชื่อ'

(James. 1962: 411 cited in Taliaferro & Le Gall. 2010: 79) และสรุปว่า แทนที่จะปฏิเสธประสบการณ์ จากการใช้ยาเพราะนำไปสู่ความคิดที่ไร้เหตุผล ผู้นิยมใช้ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทกลับเชื่อว่า ความเข้าใจที่ ได้จากประสบการณ์การใช้ยาเผยให้เห็นข้อจำกัดของเหตุผล (Roche. 2010: 37)

2) สิ่งที่ได้รับรู้ขณะใช้กัญชา (รวมถึงยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท) เป็นความเท็จ (Falsehood)

ตั้งแต่ยุคกรีก เฟลโต (Plato) เห็นว่า ภาวะจิตที่ถูกบิดเบือนไม่ว่าจะด้วยปัจจัยภายนอก เช่น ความซาบซึ้ง จากการอ่านกวีนิพนธ์ การชมละคร หรือปัจจัยภายใน เช่น การดื่มน้ำเมา (เหล้า สุรา?) ข้อมูลที่จิตได้ใน ภาวะดังกล่าวเป็น 'สิ่งเท็จ' เช่นการชมละครเกี่ยวกับสงครามโทรจัน (Trojan War) ก็มีใช้สงครามที่แท้จริง หรือการอ่านกวีนิพนธ์ของโฮเมอร์ (Homer) อาคิลีส (Achilles) ที่อ่านก็มีใช้ตัวตนที่แท้จริงของพวกเขา สำหรับเฟลโต กวีนิพนธ์และละครโน้มน้าวอารมณ์ความรู้สึกของผู้อ่านและผู้ชมให้หลงใหลกับความเท็จ ในขณะที่มนุษย์ใช้เหตุผลเพื่อเข้าถึงความจริง

แนวคิดนี้ถูกยกระดับเป็นการหลอกลวงที่ 'ชั่วร้าย' ในศตวรรษที่ 16 โดยแนวคิดพิวริตันนิสต์ (Puritanism - นิกายย่อยหนึ่งของศาสนาคริสต์โปรเตสแตนต์) ถือว่า โรงละครเป็นสถานส่งเสริมความเท็จและยืดยาวกับ ความชั่วร้ายของการหลอกลวง (ดูเพิ่มเติมจาก Elbert Nevius Sebring Thompson. 1903 cited in Taliaferro & Le Gall. 2010: 78) ชาวพิวริตันเห็นว่า นักแสดงทั้งหมดเป็น 'ผู้เสแสร้ง' (Hypocrite) คือเป็นผู้ ที่มีได้เป็นในสิ่งที่กล่าวอ้างว่าเป็น (เช่น ผู้แสดงเป็นจูเลียส ซีซาร์ มิได้เป็นจูเลียส ซีซาร์)

โรช (Roche) ได้วิพากษ์เหตุผลต่างๆ ของแนวคิดเรื่อง 'ยาเสริมสมรรถนะจิต' (So-called Mind-Expanding Drugs เรียกตาม (Jacquette. 2010: 7) โดยชี้ให้เห็นความไม่เป็นเหตุผลของข้อเขียนต่างๆ เช่น ความเป็น 'อเหตุผลนิยม' (Irrationalism) ที่พบในตัวแบบ 'ลิ้นปรับลด' ของบรอด (Broad's Reducing Valve) แนวคิด นี้เพียงดูเหมือนว่าเป็นวิทยาศาสตร์ และฮักลีย์ (Huxley. 1990: 22) นำไปใช้ด้วยฐานคติที่มีปัญหา ทำให้ดูเหมือนว่า ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสามารถทำให้ผู้ใช้กลายเป็น 'สัพพัญญู' (Omniscience) และมีพลัง

เหนือธรรมชาติ (Supernatural Power) สามารถรับรู้ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในเอกภพ มีความสามารถรับรู้พิเศษ และสื่อสารกับมนุษย์ต่างดาวได้ (ดังแนวคิดของ Terence McKenna) สามารถเดินทางข้ามเวลา และสามารถเห็นอวกาศของโลก แนวคิดของเลียร์รี่ (Leary) และคณะที่ว่า สามารถเข้าถึงความทรงจำของบรรพบุรุษก่อนประวัติศาสตร์ที่เข้ารหัสไว้ใน DNA การกล่าวถึงความเป็น 'อมต' ของวิญญาณที่สืบทอดมาจากชีวิตในอดีต โรซ วิพากษ์ว่า แนวคิดเหล่านี้ปราศจากหลักฐาน และที่แย่กว่านั้นก็คือ คนเหล่านี้ไม่เคยเห็นความจำเป็นของการนำหลักฐานมาพิสูจน์ เช่น การกล่าวอ้างว่า ภาษามีกำเนิดจากการกินเห็ดขี้ควาย (Psilocybin) แล้วสรุปว่า ยากระตุ้นจิตประสาทเหล่านี้ทำให้เกิดการก้าวกระโดดในวิวัฒนาการทางปัญญา และภาษา กระทั่งสามารถไปแทนที่ปรัชญาได้ แบล็กมอร์ (Blackmore) กล่าวอ้างถึงการมีประสบการณ์ตรงกับ 'ความเป็นหนึ่งเดียวกับจักรวาล' (Cosmic Oneness) การสูญเสียตัวตน การหลอมรวมเป็นหนึ่งกับสิ่งที่ถูกรับรู้ (ซึ่ง โรซ แย้งว่า ก็ยังคงมีการแยกผู้รู้/สิ่งที่ถูกรับรู้อยู่ดี) ทั้งหมดที่กล่าวมา แนวคิดเหล่านี้ใช้ประสบการณ์ยาเสพติดเป็นกุญแจสำคัญในการพิสูจน์ (Roche. 2010: 40-41)

โรซ ได้โต้แย้งประเด็น ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทสร้างการรู้แจ้งทางศีลธรรม (Moral Enlightenment) ตามข้อเขียนของ ฮักลีย์ ว่า ผู้ใช้ยาได้รับการปลดปล่อยจากโลกของตัวตน เวลา และหลักจริยประโชยชนนิยมที่ยึดถืออยู่ในภาวะปรกติ (Huxley. 1990: 25, 36) เลียร์รี่ กล่าวว่า LSD ทำให้รู้แจ้งว่า คุณธรรมและศีลธรรมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเกมเก่าๆ ที่เล่นกันเท่านั้น (Leary. 1973: 223) โรซ แย้งว่า กรณีเหล่านี้มิได้พิสูจน์ว่าการใช้ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทกระตุ้นให้เกิดปัญหาทางศีลธรรม แต่กลับแสดงว่า ศีลธรรมเป็นเพียงเรื่องลึกลับ (Roche. 2010: 41)

โรซ พยายามโต้แย้งเรื่องการโยงความสัมพันธ์ระหว่าง 'ภาวะตื่นรู้ที่เปลี่ยนไปเนื่องจากการใช้ยา' กับ 'การหยั่งรู้ทางวิทยาศาสตร์' (Scientific Insight) ว่าเป็นตัวอย่างเพียงหยิบมือจากประวัติศาสตร์ และอ้างว่าทุกกรณีไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ยาเสพติดเลย และอ้างงานของ Lester Grinspoon & James B. Bakalar (1979: 266) เพื่อสรุปว่า สิ่งที่ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทชักนำให้เกิดขึ้น เป็นการบิดเบือนการบวนการเรียนรู้อย่างรุนแรง (Roche. 2010: 41)

ข้อโต้แย้ง

อริสโตเติล คิดว่า สถานการณ์เสมือนในการแสดงละครที่สร้างขึ้นในโรงละคร เป็นเวทีสำคัญสำหรับการพัฒนาอัตลักษณ์ทางศีลธรรมของผู้ชม ผู้ชมสามารถเป็นคนที่ดีขึ้นได้ ผ่านการเข้าถึงเหตุการณ์ในละคร ด้วยการไตร่ตรองถึงอันตรายของความโอหัง ความไม่มั่นคงของโชคชะตาหรือโอกาส และคุณค่าของความซื่อสัตย์สุจริต อริสโตเติล ยังยกย่องกวีนิพนธ์และละครเวทีว่า ทำให้ผู้ชมหลบหนีหรือออกห่างจากประวัติศาสตร์

ประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับความจริง แต่ในโรงละคร ผู้ชมสามารถใช้ศีลธรรมไต่ตรองทางเลือกชีวิตและชะตากรรมที่เสนอในละคร ทฤษฎีของอริสโตเติลเชื่อว่า การปลดปล่อยอารมณ์ที่รุนแรง (โศกนาฏ-Catharsis) เป็นรูปแบบหนึ่งของการสร้างคุณธรรมหรือการชำระจิตใจ อาจสรุปว่า トラバไดที่การใช้กัญชาช่วยกระตุ้นให้เกิดภาวะที่เปลี่ยนแปลง (ภาพหลอน การเล่าเรื่อง) ซึ่งอาจเป็นเครื่องมือที่ให้โทษ แต่การใช้ที่เหมาะสมก็สามารถเป็นเครื่องมือขยายจินตนาการทางศีลธรรมของเราให้กว้างขึ้นได้ (Taliaferro & Le Gall. 2010: 86)

ข้อสังเกตต่อประเด็น ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทยกระดับการรับรู้และการรับรู้ ‘ประสบการณ์ใหม่’ กับความรู้ที่พิสูจน์ได้อย่างมีเหตุผล กรินสปูนและบัคาลาร์ พยายามพิสูจน์ว่า ไม่มีสิ่งใดมาทดแทนความมานะพยายาม ความอดทนของการค้นคว้าหาความจริงได้ (ไม่ว่าจะใช้เวลาเสียมากแค่ไหนก็ตาม) แต่ช่องว่างระหว่างการแสวงหากับการเข้าถึงความจริง (ที่ไม่สำเร็จด้วยกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุผล) อาจข้ามพ้นได้ด้วยยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท ‘การท่องเทียวด้วยยาไม่ได้ก่อให้เกิดการค้นพบทางวิทยาศาสตร์ที่สำคัญ แต่ความคิดสร้างสรรค์ของ Kekulé's และ Poincaré's หรือ การทดลองของ Harman's แสดงให้เห็นการชักนำให้เกิดผล (Suggestive)’ ผู้เขียนทั้งสองเน้นย้ำว่า อาจดูเหมือนว่าเรากำลังเพิกเฉยต่อความแตกต่างที่สำคัญในที่นี้คือ การยกระดับจินตนาการทางวิทยาศาสตร์โดยหยุดสังเกตด้วยเหตุผล ไม่เหมือนกับการบรรลุความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในกระบวนการทางชีวเคมีและทางกายภาพ และที่สำคัญคือ ‘เมื่อเราไปถึงจุดที่เราารู้ (The Known) ณ จุดดังกล่าว จินตนาการและหยั่งรู้ทางปัญญาสามารถมาบรรจบกันได้’ (Grinspoon & Bakalar. 1979: 266)

กลุ่มผู้สนับสนุนการใช้ยาออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทยกระดับการรับรู้และการรับรู้ ‘ประสบการณ์ใหม่’ มิได้กล่าวอ้างว่า สิ่งที่พบเป็นความรู้ใหม่ที่มีเหตุผลสามารถนำมาใช้ทดแทนการศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ และยอมรับว่า สิ่งที่พบนั้นมีทั้งดี (บ้าง) และไร้สาระ (เสียเป็นส่วนใหญ่) และได้กล่าวอ้างถึงการค้นพบที่สำคัญบางครั้งเป็นผลจากการใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาท และเมื่ออยู่ในภาวะจิตปรกติได้ทำการไต่ตรองและเห็นว่าสิ่งที่พบในขณะ ‘เมา’ เป็นคำตอบสำหรับปัญหาที่คิดไม่ออกในภาวะจิตปรกติ

3) เกิดการบิดเบือนเหตุผล (Distortion of Reason)

นักปรัชญาบางคนระมัดระวังเรื่องราวที่เริ่มต้นจากการหยั่งรู้ความจริงที่ยิ่งใหญ่ แต่ท้ายที่สุดกลับไร้ประโยชน์ เจมส์ (William James. 1962) ในงาน *The Varieties of Religious Experience* เขาได้วิเคราะห์ผลของไนตรัสออกไซด์ (Nitrous Oxide) อีเทอร์ และสารออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทอื่น (William James. 1962: 305) แม้ว่าจิตจะมีมุมมองทางอภิปรัชญาบางอย่าง แต่สิ่งที่ควรระวังก็คือ การกดประสาทที่นำไปสู่การ ‘ไม่กระทำ’

(Inaction) หรือกล่าวว่าเป็นผลเสีย (Ill-effect) ภาวะที่ถูกชักนำ ถูกกดประสาท และความสงบนิ่ง เป็นการคุกคามอำนาจในฐานะผู้กระทำ

ข้อโต้แย้ง

ในประเด็นนี้ ปัญหาอาจไม่ใช่การใช้กัญชาถูกหรือผิด แต่เป็นการใช้อย่างเหมาะสมที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ เพราะไม่ต้องสงสัยเลยว่า การใช้กัญชามากเกินไปอาจทำให้เหตุผลบิดเบือนได้ ซึ่งก็เช่นเดียวกันกับการบริโภคไวน์มากเกินไป ปาสกาล (Blaise Pascal) เสนอแนวความคิดที่ชาญฉลาดแม้อาจดูขบขัน ‘ไวน์ที่มากเกินไปและน้อยเกินไป ถ้าไม่ให้ไวน์เขาเลย เขาก็จะไม่สามารถหาความจริงได้ แต่ถ้าให้เขามากเกินไป ผลลัพธ์ก็เหมือนกัน’ (Pascal. 2004: 12) นั่นก็คือ การดื่มไวน์อย่างเหมาะสม ช่วยให้ผู้ที่ดื่มสามารถเข้าถึงความจริงได้ แต่การไม่ดื่มเลยหรือดื่มมากเกินไปจะไม่สามารถเข้าถึงความจริงได้ กรณีนี้อาจเทียบกับการใช้เภสัชภัณฑ์ทั่วไป (ยา) ก็ต้องใช้ในปริมาณที่กำหนด (เหมาะสม) ปริมาณที่น้อยเกินไปหรือมากเกินไป ก็จะไม่ได้ผลหรืออาจเป็นอันตรายได้เช่นกัน

วิลเลียม เจมส์ (James) ตั้งประเด็นได้ดีเกี่ยวกับผลข้างเคียงที่เป็นไปได้ของอารมณ์ปรุงแต่งที่ถูกกระตุ้น อาจสร้างได้เพียง ‘ภาพ’ ของความลึกซึ้งและความเฉลียวฉลาดเท่านั้น แต่กระนั้นภาวะที่เปลี่ยนไปเนื่องจากถูกกระตุ้นนี้อาจก่อให้เกิดผลดีบางอย่างได้ เราอาจใช้เหตุผลนี้ปกป้องการใช้กัญชาแบบมีการควบคุมที่เหมาะสม ล็อก (Locke) ได้ปกป้องทัศนะเรื่องเสรีภาพในการใช้จินตนาการว่า ปัญหาของคนติดเหล้าคือ ณ ขณะหนึ่งของวัน ทั้งหมดที่เขาคิดและจินตนาการได้ก็คือโรงเหล้าเท่านั้น การแก้ไขนิสัยการดื่มมากเกินไป อาจเป็นทางเลือกในการกระตุ้นภาวะของจิตใจ (Locke. 1999: 237) ล็อก กล่าวอย่างชัดเจนว่า เพียงจินตนาการไม่พอที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลง แต่ถ้าปราศจากจินตนาการ (ไม่ว่าจะเกิดจากการถูกกระตุ้นไม่ก็ตาม) มนุษย์ก็จะไม่สามารถเลือกอย่างอิสระท่ามกลางทางเลือกต่างๆ ที่เปิดกว้าง (Taliaferro & Le Gall. 2010: 86-87)

4) การสูญเสียเสรีภาพ (Freedom) และอำนาจในการตัดสินใจด้วยตนเอง (Self-determination)

เหตุผลของการห้ามใช้กัญชาอีกเรื่องหนึ่งคือการปกครองตนเอง (Self-governance) หรืออำนาจของการกระทำโดยสมัครใจ (Voluntary Action) การตกอยู่ใต้อิทธิพลของกัญชาทำให้มีการตัดสินใจอย่างโง่เขลา เหมือนเป็นนักโทษหรือเป็นทาส อีพิเรตุส (Epictetus) นิพนธ์ว่า ‘ซุส (Zeus) ได้ปลดปล่อยข้าให้เป็นอิสระ ท่านคิดว่าเขาจะตั้งใจให้ลูกชายของเขาเป็นทาสอีกหรือ?’ (Epictetus. 2014: 84, 1.19.7) แต่มีใช้เพียงกัญชาเท่านั้น นักปรัชญากรีก เช่น เพลโต เห็นว่า สิ่งที่มาบดบังปัญญาหรือทำให้การใช้เหตุผลอ่อนแอ เช่น กวีนิพนธ์ ก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรข้องแวะด้วยทั้งสิ้น การเสพทุกสิ่งจนเกินพอดี (ขาดสติ) ไม่ว่าจะเป็นฝิ่น กัญชา

แอลกอฮอล์ หรือกระทั่งกวีนิพนธ์และการชมละคร ล้วนขัดแย้งกับอุดมคติทางปรัชญาของการคิดอย่างอิสระ และอำนาจที่ไม่บกพร่องของเสรีชน

โดยสังเขป เหตุผลในประเด็นนี้คือ การมองว่าผู้ใช้กัญชามีแนวโน้มที่จะเป็นผู้หลบหนีความจริง (Escapist) และหลบหนีหรือเลี่ยงความเข้มงวดและความจำเป็นของเหตุผล การเป็นผู้กระทำที่มีความรับผิดชอบ การใช้เสรีภาพที่เหมาะสม และเป็นผู้กำหนดการกระทำด้วยตนเอง

ข้อโต้แย้ง

อาจคล้ายกับข้อโต้แย้งในประเด็นที่ผ่านมา การเสพที่เกินขนาดจนก่อให้เกิดปัญหากับผู้เสพและคนรอบข้าง จนกลายเป็นผู้หลบหนีความจริง เป็นสิ่งที่ไม่สมควร แต่ปัญหานี้ไม่ได้เป็นเฉพาะกับกัญชา ทั้งเหล้า สุรา การพนัน การอ่านกวีนิพนธ์ กระทั่งเภสัชภัณฑ์ทางการแพทย์ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้ในปริมาณที่พอเหมาะและมีวัตถุประสงค์การใช้ที่ชัดเจน ข้อคิดที่น่าสนใจของอริสโตเติลคือ การมีมุมมองใหม่เนื่องจากภาวะจิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากการรับรู้ที่ถูกกระตุ้นด้วยกัญชาหรือสิ่งทดแทนอื่น ถ้าการมีทางเลือกที่มากขึ้น (จากการใช้เหตุผลล้วนๆ) เป็นการเพิ่มเสรีภาพแล้ว การใช้กัญชาอย่างเหมาะสมก็จะสิ่งมีประโยชน์ที่อาจไม่สามารถทดแทนด้วยสิ่งอื่นได้

กรณีศึกษา กัญชากับการพบทางเลือกที่เหนือชั้นกว่า

นายแพทย์กรีนสปูน ได้ยกตัวอย่างการตัดสินใจที่แย่มากที่สุดในการเลือกอาชีพคือ ในปี 1960 เขาสมัครเข้าเรียนที่สถาบันจิตวิเคราะห์บอสตันในฐานะผู้สมัครเข้ารับการฝึกอบรมด้านจิตวิเคราะห์ เขาเริ่มการฝึกอบรมนี้ ซึ่งเสียค่าใช้จ่ายมหาศาลทั้งเวลาและเงิน เขาสำเร็จการศึกษาในอีกเจ็ดปีต่อมา แม้ว่าจะมีความสงสัยอย่างมากเกี่ยวกับแง่มุมของทฤษฎีจิตวิเคราะห์ในระหว่างการฝึกอบรม แต่เขาก็ยังกระตือรือร้นที่ได้เริ่มรักษาผู้ป่วยด้วยจิตวิเคราะห์ในปี 1967 (ซึ่งเป็นปีที่เขาเริ่มศึกษากัญชา) จนถึงกลางทศวรรษ 1970 เขาเริ่มสงสัยในประสิทธิภาพของการรักษาด้วยทฤษฎีจิตวิเคราะห์จนกลายเป็นความไม่สบายใจ และกัญชาได้เร่งความไม่สบายใจให้เพิ่มมากขึ้น ตอนค่าของช่วงนั้น เขาสูบกัญชาและได้ทบทวนแนวคิด เหตุการณ์ และปฏิสัมพันธ์ที่ทำงานกับผู้ป่วยในแต่ละวัน

การทบทวนประสบการณ์ด้วยฤทธิ์ของกัญชาโดยมากเป็นการวิจารณ์ตนเอง และเห็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากข้อวิจารณ์ซึ่งกว้างขวางจนไม่สามารถอธิบายได้ ผู้ป่วยจิตบำบัด (Psychotherapy Patients) ที่นั่งตรงหน้า ที่สามารถสบตา และแลกเปลี่ยนคำพูดอย่างอิสระ ดูเหมือนการรักษาจะมีความก้าวหน้ากว่าผู้ป่วยจิตวิเคราะห์

(Psychoanalytic Patients) เสมอ เหตุการณ์เหล่านี้ทำให้สถานการณ์ที่เริ่มจากความพึงพอใจ กลายเป็นค่อยๆ ปราศจากความอดทน และที่สุดก็เป็นไร้ความสุขในการรักษาผู้ป่วยที่ไม่มีควมก้าวหน้า การสะสมความไม่พึงพอใจจากข้อวิจารณ์ขณะ ‘สติแตก’ นี้ทำให้ในปี 1980 เขายุติการรับรักษาผู้ป่วยจิตวิเคราะหฺรายใหม่ และติดตามมาด้วยการลาออกจากสถาบัน Boston Psychoanalytic Institute ซึ่งเป็นเรื่องยากเพราะเหมือนการหย่าหลังการสมรสมานานกว่าทศวรรษ แต่เขาเห็นว่า นี่เป็นทางเดียวที่สามารถจัดการกับความรูสึกไม่สบายใจที่เพิ่มมากขึ้น และแก้ไขสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าเป็นความผิดพลาด เขารู้สึกเป็นหนี้บุญคุณกัญญา ที่ช่วยให้ความคิดของเขาชัดเจนจนบรรลุการตัดสินใจที่ยากลำบากที่สุดนี้ (Grinspoon. 2010: 29)

เป็นที่ยอมรับกันในหมู่ผู้ใช้กัญชามากประสบการณ์ว่า กัญชาเป็นตัวเร่งให้จิตสร้างความคิดใหม่ๆ ซึ่งจะหลั่งไหลมามากมายกว่าภาวะจิตปกติ เป็นความคิดที่เกิดขึ้นโดยไม่มีวาระกำหนด เกิดขึ้นในลักษณะของการสุม อาจใกล้ขีดหรือห่างไกลจากบทสนทนา การอ่าน หรือประสาทการรับรู้ ความคิดเหล่านี้มีทั้งความคิดที่ดีและไม่ดี ซึ่งจะแยกออกจากกันได้ในขณะที่จิตปกติ การเมามากอย่างหนักจน ‘สติแตก’ อาจคุ้มค่ากับการหาทางแก้ปัญหามบางอย่าง

อีกตัวอย่างที่นายแพทย์ กรินสปูน ยกมาประกอบคือ ในปี 1980 ระหว่างดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการโครงการวิทยาศาสตร์ของ American Psychiatric Association (APA) เขาเป็นผู้ก่อตั้งและเป็นบรรณาธิการหนังสือ Annual Review of Psychiatry สามฉบับแรก ซึ่งยังคงตีพิมพ์เป็นประจำทุกปีโดย APA หัวหน้าแผนกย่อยของแผนกจิตเวชศาสตร์ขอให้ช่วยหาวิธีที่แผนกจิตเวชของฮาร์วาร์ดจะหาเงินสนับสนุนในสถานการณ์ที่งบประมาณหดตัว ในคืนนั้นเขาสูบกัญชาเพื่อหาแนวคิดเรื่องการหางบประมาณอย่างจริงจัง ไม่กี่วันต่อมาในการประชุมที่สำนักงานของคณะบดี ที่ประชุมได้เห็นด้วยกับข้อเสนอของเขาคือ การตีพิมพ์จดหมายสุขภาพจิตรายเดือน และ จดหมายสุขภาพจิตฮาร์วาร์ด (*The Harvard Mental Health Letter*) ฉบับแรกก็ปรากฏในเดือนกรกฎาคมปี 1984 และประสบความสำเร็จอย่างมากในฐานะสิ่งพิมพ์ด้านสุขภาพจิตที่ได้รับความนิยมและเป็นแหล่งรายได้ที่มั่นคงให้กับแผนกจิตเวชศาสตร์ของโรงเรียนแพทย์ฮาร์วาร์ด (Grinspoon. 2010: 30)

บทสรุป

มนุษย์มีสรีรวิทยาที่สัมพันธ์กับสารกัญชา ซึ่งเกื้อกูลต่อการรักษาภาวะสมดุลภายในร่างกาย และมีผลต่อจิตประสาทของมนุษย์ ทำให้จิตของมนุษย์สามารถปลดปล่อยพันธนาการที่เกิดจากการการรับรู้ในสภาพการณ์ปกติ ซึ่งอยู่ในกรอบของการใช้เหตุผลแบบวิทยาศาสตร์ (หรือความเป็นเหตุผล – Rationality) แต่การใช้กัญชาเพื่อปลดปล่อยภาวะที่ถูกกำหนดหรือ

กดทับด้วยเหตุผลเป็นสิ่งที่ต้องเรียนรู้ผ่านกระบวนการวัฒนธรรมศึกษา ทำให้สามารถรับรู้ เข้าใจ และเข้าถึงความหมายของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น การใช้กัญชาควรมีเป้าหมายที่ชัดเจน ที่มีใช้กิจกรรมเพื่อ ‘ฆ่าเวลา’ หรือมุ่งหลบลี้หลีกหนีสังคม ซึ่งการใช้ลักษณะนี้จะสร้างปัญหากับผู้ใช้และสังคมแวดล้อม

ความคิดสร้างสรรค์ที่เกิดจากการเมากัญชาไม่ได้เกิดขึ้นทันทีเมื่อใช้กัญชา เปรียบได้กับการอ่านหนังสือการคิดสร้างสรรค์จบเล่ม ผู้อ่านก็ไม่ได้มีความคิดอันบรรเจิดเกิดขึ้นทันทีเช่นกัน แต่มันเป็นกระบวนการที่มีการแลกเปลี่ยน ถกแถลง ภายใต้บรรยากาศสังคมกัญชาชนเสรี มีการต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และความคิดเหล่านี้สามารถนำกลับมาไตร่ตรอง ตรวจสอบ และวิพากษ์ หรือกระทั่งปรับแก้ เพื่อนำมาประกอบสร้างกับความคิดความเข้าใจในภาวะจิตปกติได้

มีคำอธิบายกลไกการเกิดขึ้นหลายลักษณะและมีข้อโต้แย้งต่าง ๆ กันไป แต่ผลลัพธ์ที่เกิดจากการเมากัญชาเป็นประจักษ์พยานถึงศักยภาพบางอย่างที่มีอยู่จริง แม้มีข้อวิจารณ์ภาวะที่ไม่สามารถพิสูจน์สนับสนุนด้วยเหตุผลของการเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการเมากัญชา จึงมีการสรุปว่า ความคิดสร้างสรรค์ทางปัญญาจากการเมากัญชามีฐานะไม่แตกต่างจากภาวะจิตวิปัสสนา แต่ข้อวิจารณ์นี้เป็นเหตุผลที่บกพร่องเพราะเป็นการวิจารณ์จุดกำเนิดของความคิดแทนที่จะประเมินตัวความคิดโดยตรง อาจเทียบได้กับกรณีกำเนิดแนวคิดเรื่องดวงอาทิตย์เป็นจุดศูนย์กลางของจักรวาล มาจากแนวคิดของลัทธิโซโรอัสเตอร์ (Zoroastrianism) ที่เชื่อว่าเทพสุริยะเป็นเจ้าของจักรวาล ดวงอาทิตย์จึงเป็นศูนย์กลางของดวงดาวทั้งหมด แนวคิดนี้กลับนำมาซึ่งความคิดของโคเปอร์นิคัสที่ปฏิวัติวงการดาราศาสตร์

เสรีภาพภายใต้ทางเลือกที่จำกัดย่อมไม่ใช่เสรีภาพที่แท้จริง ทางเลือกใหม่ๆ ที่เกิดในขณะเมากัญชา (ที่หลุดพ้นจากการจำกัดด้วยตัวกรองของความเป็นเหตุผล) เป็นการขยายข้อจำกัดของเสรีภาพ แม้ในที่สุดแล้วเราจะไม่ได้เลือกทางเลือกนั้นๆ ก็ตาม การยืนยันความมีเสรีภาพจึงสอดคล้องกับการใช้กัญชาเพื่อยกระดับความสำนึก

บรรณานุกรม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (แปล). 2020. รายงานยาเสพติดโลก ปี ค.ศ. 2020. แปลจาก UNODC. *Covid 19 and Drugs: Impact and Outlook (Booklet 5)*

Albert, H.(1997) ‘The Message of the Eleusinian Mysteries for Today’s World.’ In Robert Forte (Ed.), *Entheogens and the Future of Religion*. Translated by Jonathan Ott, 31-39. San Francisco: Council on Spiritual Practices.

Aldous, H. (1968) ‘Culture and the Individual.’ In David Solomon (Ed.), *LSD: The Consciousness-Expanding Drug*, 38-48. New York: G. P. Putnam’s Sons.

_____. *The Doors of Perception and Heaven and Hell*. New York: Perennial/Harper Collins, 1990.

- Allen, G.(1969) 'The Great Marijuana Hoax: First Manifesto to End the Bringdown.' *Atlantic Monthly*. 218, 5(1966). Reprinted in David Solomon. (Ed.), *Marijuana Papers*. New York: Bobbs-Merrill, 1969.
- Baudelaire, C. (1971). *Artificial Paradise*.
- _____. (1971b.) *The Poem of Hashish*. Aleister Crowley, (Tr.). New York: Harper & Row Perennial,
- Clack, B. (2010) "Cannabis and the Human Condition: 'Something of the Kind is Indispensable'." In Dale Jacquette. (Ed.), *Cannabis: Philosophy For Everyone: What Were We Just Talking About?*, 90-100. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd.
- Clark, W. H. (1985). Ethics and LSD. *Journal of Psychoactive Drugs*, 17(4), 229–234.
<https://doi.org/10.1080/02791072.1985.10524327>
- Epictetus, Hard, R., & Gill, C. (2014). *Discourses, fragments, handbook*. Oxford University Press.
- Foucault, M., Bouchard, D. F., & Simon, S. (1977). *Language, counter-memory, practice : selected essays and interviews*. Ithaca, Ny Cornell Univ. Press [20]12.
- Fritz, F. (2006) 'Protocol of April 18, 1931.' In Walter Benjamin, *On Hashish*. Translated by Howard Eiland. Cambridge, MA: Belknap Press of Harvard University Press.
- Gerald, H. (1963) 'Can This Drug Enlarge Man's Mind?' *Psychedelic Review*. 11 p.7–17.
- Grinspoon, L. (1971) *Marihuana Reconsidered*. Cambridge, MA: Harvard University Press.,
- _____. (1993) *Marijuana, the Forbidden Medicine*. New Haven: Yale University Press.
- _____. (2010) 'A Cannabis Odyssey.' In Jacquette, D. (ED). *Cannabis: Philosophy for everyone : what were we just talking about?*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Grinspoon, L. & Bakalar, J. B.(1979) *Psychedelic Drugs Reconsidered*. New York: Basic Books.
- _____. (1997)*Marijuana: The Forbidden Medicine*. 2ndedn. New Haven: Yale University Press.

- Pascal, B. (2004) *The Pensees*. Edited and translated by Roger Ariew. Indianapolis: Hackett, 2004.
- Roche, G. T. (2010) 'Seeing Snakes: On Delusion, Knowledge, and the Drug Experience.' In Dale Jacquette. (Ed.), *Cannabis: Philosophy For Everyone: What Were We Just Talking About?*, 35-49. West Sussex: John Wiley & Sons Ltd.
- Russell, B. (1935) *Religion and Science*. New York, H. Holt.
- Shakespeare, W. (1985) *Shakespeare's Sonnets and A Lover's Complaint*. Edited by Stanley Wells. Oxford: Oxford University Press.
- Taliaferro, M. & Le Gall, M. (2010) 'The Great Escape.' In Jacquette, D. (ED). *Cannabis: Philosophy for everyone : what were we just talking about?*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Tart, Charles. *On Being Stoned: A Psychological Study of Marijuana Intoxication*. Palo Alto: Science and Behavior Books, 1971.
- _____. 'States of Consciousness and State-Specific Sciences.' *Science* 176 (1972): 1203–10.
- Thorsby, M.(2010) 'Cannabis and the Culture of Alienation.' In Jacquette, D. (ED). *Cannabis: Philosophy for everyone : what were we just talking about?*. Malden, MA: Wiley-Blackwell.
- Watts, A. (1965) *The Joyous Cosmology*. New York: Vintage.